

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ



Obor: Mezinárodní obchod

**Analýza vývoje exportu České republiky do
Ruské federace a Ukrajiny**

Autor: Kristýna Schováňková

Vedoucí práce: Ing. Zděnek Pavlík

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Analýza vývoje exportu České republiky do Ruské federace a Ukrajiny“ vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z použitých pramenů.

V Praze dne

podpis studenta

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Ing. Zdeňku Pavlíkovi za odborné vedení mé bakalářské práce, odborné rady a připomínky.

Obsah

Úvod	1
1 Ruská federace	3
1.1 Základní informace o Ruské federaci	3
1.2 Vývoj Ruské federace, problémy a krize	4
1.2.1 Hospodářská přestavba RF po rozpadu Sovětského svazu	4
1.2.2 Ruská měnová krize.....	4
1.2.3 Dopad globální ekonomické krize na RF	6
2 Ukrajina	7
2.1 Základní informace o Ukrajině	7
2.2 Vývoj Ukrajiny, problémy a krize	7
2.2.1 První a druhá privatizace po rozpadu Sovětského svazu	7
2.2.2 Ukrajinsko-ruské surovinové konflikty	8
3 Česká republika	10
3.1 Základní informace o České republice	10
3.2 Vývoj České republiky, problémy a krize	10
3.2.1 Privatizace po rozpadu Československa.....	10
3.2.2 Měnová krize v roce 1997	11
4 Porovnání makroekonomických ukazatelů	12
4.1 HDP.....	12
4.2 Inflace.....	13
4.3 Nezaměstnanost	15
5 Vývoj zahraniční politiky ČR od roku 1994 s Ruskou federací a Ukrajinou s důrazem na český export do těchto zemí.....	17
Graf 3: Kurz RUB/USD 1993 - 2015	20
5.1 Období 1994 - 1998.....	21
5.1.1 Statistiky 1994 – 1998	21
5.1.2 Rok 1994.....	22
5.1.3 Rok 1996.....	23
5.1.4 Rok 1998.....	25
5.2 Období 2000 – 2006.....	26
5.2.1 Statistiky 2000 – 2006	26
5.2.2 Rok 2000.....	28
5.2.3 Rok 2002.....	29

5.2.4 Rok 2004.....	30
5.2.5 Rok 2006.....	31
5.3 Období 2008 – 2014.....	33
5.3.1 Statistiky 2008 – 2014	33
5.3.2 Rok 2008.....	35
5.3.3 Rok 2010.....	36
5.3.4 Rok 2012.....	38
5.3.5 Rok 2014.....	39
Závěr.....	43
Použité zdroje.....	46
Seznam grafů.....	49
Seznam Tabulek	49

Úvod

Pro téma „Vývoj exportu České republiky a Ruské federace“ jsem se rozhodla především z důvodu aktuální situace, která přetrvává již od konce roku 2013.

Celá situace vznikla poté, co tehdejší prezident Janukovyč odmítl podepsat asociační dohodu s Evropskou unií. Obyvatelstvo Ukrajiny se tehdy rozdělilo na dva tábory – ten, který stál o přiblížování se k EU a tu, která se cítila být spíše na straně Ruské federace. Od počátku roku 2014 počaly na Ukrajině krvavé protesty následované přidružením Krymu k Ruské federaci a vyhlášením Doněcké a Luhanské oblasti samostatnými lidovými republikami. V půlce roku uvalila Evropská unie na Rusko sankce, na které RF odpověděla embargem na potraviny z EU, Kanady a dalších. Do situace se vkládaly i mezinárodní organizace, například NATO, která poskytla Ukrajině finanční pomoc.

Ruská federace a Ukrajina jsou od vzniku samostatné České republiky v roce 1993 největšími obchodními partnery bývalého Sovětského svazu, avšak společná obchodní výměna se během let měnila. Vliv na tuto skutečnost má bezesporu i politická situace, což se odráží v cíli mé bakalářské práce, kterým je dokázat, že právě dění v politické a mezinárodní sféře má vliv na ekonomickou spolupráci České republiky s Ukrajinou a Ruskou federací.

Výše zmíněné země si prošly po rozpadu Sovětského svazu institucionálními, strukturálními i systémovými změnami. To znamená, že ve zmíněném období bylo nutné přetvořit cíleně plánovanou ekonomiku v ekonomiku tržní, vytvořit nové normy včetně norem chování, vytvořit reformy sociálního systému a daňových, privatizovat státní podniky a další.

Samotná práce se skládá z pěti částí. První část se věnuje Ruské federaci, jejímu vývoji po rozpadu Sovětského svazu, Ruské měnové krizi v roce 1996 a tomu, jak se Ruská federace vypořádala s hospodářskou krizí, jež zasáhla většinu ekonomik v roce 2009.

Druhá část je zaměřena stejně jako v případě kapitoly první, na přestavbu systému po rozpadu Sovětského svazu, a surovinové konflikty s Ruskou federací, které Ukrajinu bezpochyby ovlivnily ve všech zmiňovaných letech. V této kapitole není zmíněna situace z roku 2014, která je podrobněji rozebrána až v samotném konci práce.

Třetí kapitola obsahuje informace o České republice, jejímu transformačnímu procesu v roce 1993 a měnové krizi, která proběhla v roce 1997.

Čtvrtá kapitola se věnuje makroekonomickým ukazatelům všech tří zemí, analyzuje problémy a jejich řešení. Kapitola samotná říká, který z níže uvedených makroekonomických ukazatelů činí v daném státu největší problém, jak se během let vyvíjely a co na ně mělo největší vliv.

Pátá a zároveň nejobsáhlejší kapitola analyzuje vývoj vzájemných vztahů České republiky s Ukrajinou a Ruskou federací. Na počátku kapitoly přichází shrnutí exportu z ČR do těchto zemí, jeho strukturu a pozici Ukrajiny a Ruské federace z pohledu vývozu České republiky. Dále se věnuji podrobnější analýze v letech 1994 – 2014 a to v každém sudém roce a ve třech časových skupinách. Statistika je tvořena přeshraničním pojetím, což znamená zachycení fyzického překročení zboží přes hranice bez důrazu na změnu vlastnictví. V této kapitole je záměrně vynechána skupina zboží č. 9 tj. . komodity a předměty j.n., která je ve většině let zanedbatelná. V kapitole číslo 5 jsem použila pouze vývoj exportu zboží, na němž je nejzásadněji vidět změna z důvodu politických nestabilit, což se týká právě cíle mé bakalářské práce. V této kapitole je obsažen již zmíněný rok 2014, ve kterém byly uvaleny sankce z EU do Ruské federace i naopak.

V práci jsou použity metody analýza a indukce. Především je čerpáno z Českého statistického úřadu, World bank group, OECD a z databází zahraničního obchodu ministerstva zahraničí České republiky.

1 Ruská federace

1.1 Základní informace o Ruské federaci

Ruská federace se nachází na přelomu severní Asie a východní Evropy. Plocha jejího území je celých 17 075 400 km² a počet obyvatel je přibližně 143,056 milionu.¹

Mezi největší města řadíme vedle Moskvy, která je současně i městem hlavním, Petrohrad, Novosibirsk, Jekatěrinburg a Nižnij Novgorod. Co se týče národnostního složení, v Rusku můžeme najít 80 % Rusů, 3,83 % Tatarů a 2,03 % Ukrajinců. Mezi méně zastoupené patří například Čuvaši, Čečenci, či Arméni. V Ruské federaci mají, co se týče náboženství, největší zastoupení pravoslavní s podílem 73,6 %. Následování jsou méně početnějšími skupinami, do kterých řadíme staroobřadce, muslimy, či katolíky, jejichž podíl na obyvatelstvu tvoří dohromady méně než 10 %. Současným prezidentem je Vladimir Putin, úředním jazykem ruština a peněžní jednotkou rubl.²

¹ Businessinfo.cz. [online]. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/rusko.html>

² Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Rusko. [online]. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/rusko/

1.2 Vývoj Ruské federace, problémy a krize

1.2.1 Hospodářská přestavba RF po rozpadu Sovětského svazu

Ekonomická situace a hospodářská přestavba RF byly po pádu Sovětského svazu velmi vážnými tématy. Tehdejší prezident Boris Jelcin přišel v roce 1991 s plánem přestavby, který vycházel z přeměny socialistické ekonomiky v tržní hospodářství. Stav ekonomiky SSSR nebyl dostatečně analyzován a v průběhu přeměny se začala projevovat zásadní zanedbanost Ruska.³

Jedním ze zásadních problémů bylo zadlužování státních podniků, které vyvrcholilo zadlužením 40 miliard rublů v roce 1992. Vláda a Státní banka opustily od stabilizačního kursu, situace Ruské federace byla v tomto období kritická. Rozpočtový deficit se rovnal jedné miliardě rublů, inflace v roce 1992 vylétla až na 2000 %, hrubý domácí produkt klesl o 20 % a životní úroveň klesla o celých 30 %. Co se týče hospodářských výsledků za rok 1993, byly stejně neuspokojivé jako v roce předešlém. Průměrná měsíční inflace činila 18 %, celková výroba klesla o 8 % a koncem roku stál jeden americký dolar 1244,47 rublů.⁴

1.2.2 Ruská měnová krize

Další zásadní propad nastal v roce 1998, kdy v Rusku propukla měnová krize. Tato krize byla však výsledkem více faktorů, mezi které můžeme zařadit například neprůhledné rozpočtové vztahy, velké sociálně-ekonomické rozdíly mezi regiony, nízké ceny ropy, obrovské zahraniční zadlužení, či nedůsledný výběr daní a s ním

³ ŠVANKMAJER, Milan. *Dějiny Ruska*. 4. rozšíř. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004, s. 810-811. Dějiny států. ISBN 8071066583.

⁴ ŠVANKMAJER, Milan. *Dějiny Ruska*. 4. rozšíř. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004, s. 812-816. Dějiny států. ISBN 8071066583.

spjené daňové úniky.⁵ Tato krize je úzce spjata s krizí asijskou, která probíhala v letech 1997 a 1998 a ovlivnila Ruskou federaci tak, že investoři začali stahovat svá depozita (hromadný útěk investorů z tzv. „emerging markets“), centrální banka byla nucena intervenovat na obranu kursu rublu a zvýšit úrokové sazby. Výsledkem byla jednostranná restrukturalizace domácího dluhu a vyhlášení devadesátidenního moratoria na splátky zahraničního soukromého dluhu. V tomto období devalvoval rubl z 6 Rb/1 USD až na 20 Rb/1 USD a jak uvidíme v Tab. 1, rozdíl mezi HDP v roce 1997 a 1999 činí přibližně 200 mld. USD. Situace se uklidnila v první polovině roku 1999. Tato stabilizace je spojena s devalvací rublu, která pomohla ruským exportérům a dále běžnému účtu platební bilance.⁶

V důsledku krize se v RF zvýšila míra odpovědnosti politiků a politických činitelů při vytváření a provádění hospodářské politiky, a to zejména fiskální. Největšími problémy po krizi byly zdánlivě nezvladatelný zahraniční dluh spolu s hrozbou hyperinflace a hlavně z těchto dvou důvodů vznikl tvrdý rozpočet na rok 1999, který se projevoval zejména rozpočtovou opatrností. Rusko se z této krize vzpamatovalo rychleji, než se očekávalo a to hlavně díky vyšším příjmům z ropy a snížení výdajů v poměru k HDP.⁷

⁵ HNÁT, Pavel. *Formování a vývoj světové ekonomiky do druhé světové války*. Dostupné z: https://isis.vse.cz/auth/dok_server/vyhledavani.pl?id=5;download=138396;ve_slozce=191636

⁶ KOLMAN, Vladimír. Deset let od propuknutí ruské měnové krize. *Mezinárodní politika: Ekonomický obzor*. 2008, s. 1. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_080922.html

⁷ OWEN, David Edwin Wynn, David O ROBINSON. *Russia rebounds*. Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2003, s. 9-10. ISBN 1589062078.

1.2.3 Dopad globální ekonomické krize na RF

Po obnově trhu se ruská burza stala jedním s nejrychleji rostoucích trhů na světě. Rusko však trpí zásadním podfinancováním školství a zdravotnictví, a proto zakládá v roce 2004 tzv. Stabilizační fond, který byl o čtyři roky později rozdělen na dvě části – Fond budoucích pokolení, který slouží k investování prostředků a Rezervní fond, který byl vytvořen s cílem ochrany od poklesu cen ropy. Ekonomická krize se Ruska dotkla v roce 2008, kdy padla cena ropy za šest měsíců až o 110 % a došlo k zásadnímu snížení akcií. Reakce na krizi byla velmi podobná jako v ostatních zemích. Země se snažila v první řadě stabilizovat bankovní sektor a to již v roce 2008, kdy do systému přispěla 50 miliardami dolarů.⁸

⁸ SVOBODA, Karel. Mezinárodní politika: Rusko a krize. Potápí se ostrov?. 2009, s. 10-12. DOI: 05437962.

2 Ukrajina

2.1 Základní informace o Ukrajině

Ukrajina se nachází ve východní Evropě s rozlohou 603,7 tisíc km² a 45,53 miliony obyvatel. Co se týče národnostního zastoupení, nejvíce zde žije Ukrajinců, kteří mají podíl 77 %, následováni jsou Rusy s 17,3 % a Bělorusy s 0,6 % podílu na obyvatelstvu. Dále na Ukrajině žijí například Moldavané, Bulhaři, Poláci, či Maďaři a dle reálného odhadu žije na Ukrajině i přibližně 5 tisíc Čechů. Mezi největší města patří hlavní město Kyjev a dále Charkov, Dněpropetrovsk, Doněck a Oděsa. Na Ukrajině, stejně jako v Rusku, převládá pravoslavná církev, která je dále následována méně početnými náboženskými skupinami, jako například řeckokatolická, římskokatolická, či baptismus. Současným prezidentem je Petro Porošenko, úředním jazykem ukrajinština (ve vybraných oblastech je používána v úředním styku též ruština), peněžní jednotkou hřivna.⁹

2.2 Vývoj Ukrajiny, problémy a krize

2.2.1 První a druhá privatizace po rozpadu Sovětského svazu

Po rozpadu Sovětského svazu následovala na Ukrajině etapa první privatizace. První privatizační model byl postaven na leasingu. Leasingové nabídky byly převzaty od Sovětského svazu a v roce 1992 byl vytvořen zákon, který dále podporoval tato opatření a roční poplatek byl stanoven na pět procent z loňské mzdy a zisku. Pro zájemce bylo velmi jednoduché koupit své společnosti za velmi výhodných podmínek. Do poloviny roku 1994 bylo privatizováno 3000 z 18 000 velkých a středních podniků a 10 000 ze 45 000 malých podniků. Na Ukrajině začala (stejně jako například v ČR) kuponová privatizace. V roce 1996 vybralo své privatizační poukázky až 80 % občanů.

⁹ Ministerstvo zahraničních věcí: Ukrajina. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/ukrajina/

Tyto kupony mohly být použity na nákup akcií středních a velkých podniků a nemohly být prodávány s výjimkou finančních zprostředkovatelů, jako jsou například investiční fondy.¹⁰

Druhá privatizace již neměla tak vysoké tempo jako první. Kontrolní balíky akcií však obrát měly. Pokud se podíváme na šetření 270 společností, můžeme zjistit, že mezi léty 1998-2000 se podíl největšího vlastníka zvýšil z 38 % na 44 %. Počet společností, jejichž největším vlastníkem byla skupina jejich manažerů, klesl ze 44,4 % na 38,8 % a počet společností, které měly za největší akcionáře cizince, se zvýšil o 5,2 %.¹¹

2.2.2 Ukrajinsko-ruské surovinové konflikty

Z důvodu současné rusko-ukrajinské situace by bylo vhodné si připomenout konflikty, které se odehrávaly již dříve a to v průběhu 90. let s přestávkami až dodnes.

První z vážnějších krizí začala v roce 2005, kdy Rusko zastavilo dodávky plynu na Ukrajinu z důvodu toho, že Kyjev nechtěl akceptovat zvýšení cen, které byly shodné se světovými. Během tohoto konfliktu omezilo Rusko dodávky plynu i do zemí Evropské unie. Konflikt byl ukončen dohodou ze 4. ledna 2006 mezi ruským Gazpromem a ukrajinským Naftogazem, kdy tyto společnosti podepsaly dohodu o importních cenách platící až do roku 2010. Příměří však netrvalo dlouho a Gazprom omezil roku 2008 dodávky plynu na ukrajinskou stranu znovu. Zdůvodnění tehdy bylo takové, že Kyjev neměl uzavřenou dohodu o platbách na rok 2008 a zároveň vznikl Ukrajině dluh vůči Gazpromu z minulého roku. Omezení trvalo v roce 2008 pouze čtyři dny a poté Gazprom se společností pro distribuci ropy a zemního plynu Naftogazem uzavřeli již konečnou dohodu, která ustanovila cenu plynu pro Ukrajinu na 179,5 USD/1000³ s tím, že v roce 2009 bude cena zvýšena na 315 USD/1000³.

¹⁰ SOÓS, Károly Attila. *Politics and policies in post-Communist transition: primary and secondary privatisation in Central Europe and the Former Soviet Union*. New York: Central European University Press, 2011, s. 55-60. ISBN 9639776858.

¹¹ SOÓS, Károly Attila. *Politics and policies in post-Communist transition: primary and secondary privatisation in Central Europe and the Former Soviet Union*. New York: Central European University Press, 2011, s. 100-104. ISBN 9639776858.

Situace se však opakovala již v listopadu 2008, kdy Gazprom obvinil Naftogaz z dluhu 2 mld. USD. Obě strany se na konci roku nedohodly a z toho důvodu byly 1. 1. 2009 přerušeny dodávky ruského plynu na Ukrajinu úplně. Rusko poté obvinilo Ukrajinu z nelegálních odběrů ruského plynu. Ukrajina to však odmítla. O týden později zastavil ruský Gazprom dodávky plynu do Evropy přes Ukrajinu, což mělo za následek, že většina členských i nečlenských států EU zůstala částečně nebo úplně bez plynu. Během této doby se strhla mediální přestřelka mezi Ruskem a Ukrajinou, které se snažily obhajovat své postoje. Spor nakonec skončil po 14 dnech, kdy byly dodávky plynu obnoveny.¹²

¹² TICHÝ, Lukáš. Euroskop: Dvě kola rusko-ukrajinské plynové krize 2009. In: [online]. 2009. vyd. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/46/11211/clanek/dve-kola-rusko-ukrajinske-plynove-krize-2009/>

3 Česká republika

3.1 Základní informace o České republice

Česká republika je vnitrozemským státem, který se nachází ve střední Evropě s rozlohou 78 864 km² a přibližně 10,5 miliony obyvatel. Mezi největší města této parlamentní republiky vedle hlavního města Prahy patří Brno, Ostrava, Plzeň a Liberec. Z pohledu víry je zde nejvyšší podíl obyvatel bez vyznání a to až 40 %, následuje římsko-katolická víra s podílem 39 %. Současným prezidentem je Miloš Zeman, peněžní jednotkou koruna česká a úředním jazykem čeština.¹³

3.2 Vývoj České republiky, problémy a krize

3.2.1 Privatizace po rozpadu Československa

Po rozpadu Československa nastal v České republice proces ekonomické transformace stejně jako v Rusku, či na Ukrajině. Privatizaci v České republice můžeme rozdělit na dvě části – malou a velkou. Tzv. „malá privatizace“ probíhala od roku 1991 do 1993 a během ní byly nabízeny v aukcích menší podniky a celkově bylo vydraženo 22 212 jednotek za cenu 30 miliard korun. Dále byly součástí také restituce, ve kterých se bývalým majitelům vracely nemovitosti, které byly komunisty zabaveny po roce 1948. Celkově byl vrácen majetek za 200 miliard korun.¹⁴

1. října 1991 odstartovala v ČR druhá etapa – kupónová privatizace, ve které se začaly prodávat kupónové knížky a známky. Tato část privatizace probíhala ve dvou vlnách a celý proces skončil vlnou třetí v roce 1994. V roce 1991 začal probíhat prodej kupónových knížek. Každá tato knížka stála 1 035 Kč a mohl si ji pořídit každý občan

¹³ Pražský Hrad: Česká republika. [online]. [cit. 2014-11-11]. Dostupné z: http://www.hrad.cz/cz/ceska_republika/index.shtml

¹⁴ Kupónová privatizace: Fáze privatizace v Československu. In: [online]. [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: <http://www.kuponova-privatizace.cz/2-3-faze-privatizace-v-ceskoslovensku/>

starší 18 let. Tato knížka obsahovala deset kupónů po sto bodech a občané díky nim mohli uplatnit poptávku po vybraných akciích. Do druhé vlny privatizace se zapojilo přes 6 milionů občanů a 353 fondů a dle statistik získal jeden občan majetek v průměrné hodnotě 30 tisíc Kč.¹⁵

3.2.2 Měnová krize v roce 1997

Obdobím měnové krize České republiky můžeme označit rok 1997. V lednu 1997 byl kurs koruny vůči dolaru na hodnotě 27,50 Kč/dolar a za rok se kurs změnil na 35,35 Kč/dolar. Co této krizi předcházelo? Mezi důvody můžeme zařadit například špatné zákony, nestabilní bankovní sektor, či tunelování fondů. Poté stačilo jen málo. Stejně jako Rusko a další země doplatila ČR na asijskou krizi. Investoři začali ve velkém prodávat koruny, ČNB byla nucena držet korunu ve flukтуаčním pásmu a díky tomu začala prodávat devizy. Pokud se zaměříme na přesná data, pouze v květnu roku 1997 prodala ČNB devizy za více než 2 miliardy dolarů. Česká národní banka však poté zjistila, že nucené intervenování není dlouhodobě udržitelné a bývala by utratila všechny své devizové rezervy. Z tohoto důvodu došlo k rozhodnutí zavést v ČR floatingový kurs koruny.¹⁶

¹⁵ VEJVODOVÁ, Alžběta. Česká televize: Kuponová privatizace: Experiment, který měl udělat z každého Čecha akcionáře. In: [online]. 2011 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/138065-kuponova-privatizace-experiment-ktery-mel-udelat-z-kazdeho-cecha-akcionare/?mobileRedirect=off>

¹⁶ VEJVODOVÁ, Alžběta. Česká televize: Kdo zachránil českou měnu. In: [online]. 2011 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/213359-kdo-zachranil-ceskou-menu/>

4 Porovnání makroekonomických ukazatelů

4.1 HDP

„Hrubý domácí produkt (HDP) je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky.“¹⁷

Tab. 1: HDP v běžných cenách (mld.USD)					
	1993	1998	2003	2008	2013
Česká republika	40,4	66,3	99,3	235,2	208,7
Ukrajina	65,6	41,8	50,1	179,9	177,4
Ruská federace	435	270,9	430,3	1660,8	2096,7

Zdroj: Vlastní zpracování; World bank group

Tab. 2: HDP/obyvatele (v USD)					
	1995	1998	2003	2008	2013
Česká republika	5 765	6 447,5	9 741,1	22 649,4	19 858,3
Ukrajina	936	835,3	1 048,5	3 891	3 900,5
Ruská federace	2 669,9	1 834,8	2 974,7	11 699,7	14 611,7

Zdroj: Vlastní zpracování; World bank group

Na všech níže uvedených makroekonomických ukazatelích se bezpochyby projeví již výše zmíněné krize, problémy a propady. Hrubý domácí produkt není v tomto případě výjimkou.

Když se podíváme na Tab. 1, mohlo by se zdát, že Česká republika z pohledu HDP není v dobré situaci. HDP Ruské federace je až desetkrát vyšší, než to české. Pokud se ale zaměříme na Tab. 2 vidíme, že situace je naprosto opačná.

HDP České republiky se za pozorovaných dvacet let stihla zvýšit pětikrát. Mezi největší hnací motory můžeme zařadit například podporu exportu, velmi úspěšný automobilový průmysl, či atraktivní podnikatelské prostředí. Nesporný vliv na vývoj

¹⁷ Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-

ČR má i vstup do Evropské unie roku 2004, což můžeme pozorovat v období od roku 2003 do roku 2008, kdy se HDP zvýšilo o 136 mld. USD. Od tohoto roku do roku 2013 se HDP snížilo vlivem hospodářské krize, avšak od krizového roku 2009 má opět stoupající tendenci.¹⁸

Co se týče Ukrajiny, můžeme pozorovat mírnější stoupání, než u České republiky a to obou ukazatelů HDP. Po rozpadu Sovětského svazu nebyl ekonomický vývoj Ukrajiny příliš pozitivní. Jak bylo zmíněno v první kapitole, Ukrajina se snažila, stejně jako ostatní státy bývalého SSSR, o transformaci své ekonomiky na tržní. Avšak díky privatizacím došlo ke značnému rozkrádání majetku, což můžeme označit za důsledek ekonomického propadu, který můžeme vidět od roku 1993 do roku 1998. Naopak zásadní ozdravení ekonomiky lze pozorovat, stejně jako u ČR, v období od roku 2003 do roku 2008. Tato pozitivní situace však trvala též pouze do krizového roku 2009.

Ukazatel HDP Ruské federace ukazuje udržitelně dobré hodnoty. Ruská ekonomika je zásadně závislá na těžbě surovin, zejména potom ropy a zemního plynu. Dá se říci, že tržní ceny těchto komodit ovlivňují každoročně hospodářskou situaci země, což lze pozorovat od roku 2008 do roku 2013, kdy se na rozdíl od obou výše zmiňovaných zemí, vývoj HDP pouze pozastavil a to zejména z důvodu poklesu cen ropy.

4.2 Inlace

„Obecně inflace znamená všeobecný růst cenové hladiny v čase. Statistické vyjadřování inflace vychází z měření čistých cenových změn pomocí "indexů spotřebitelských cen. Informace o dosažené míře inflace jsou využívány např. pro účely valorizace mezd, důchodů a sociálních příjmů. V neposlední řadě jsou tyto informace využívány také v souvislosti s nájemními či jinými smlouvami, v nichž je zakotvena revize původně dohodnutého finančního plnění v závislosti na vývoji inflace.“¹⁹

¹⁸ ; World bank group: GDP growth (annual %). [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?page=1>

¹⁹ Inflace, míra inflace - Metodika. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/kdyz_se_rekne_inflace_resp_mira_inflace

Tab.3: Míra inflace ve spotřebitelských cenách (v %)					
	1994	1998	2003	2008	2013
Česká republika	10	10,6	0,1	6,4	1,4
Ukrajina	4734,9	15,9	0,8	12,8	0,6
Ruská federace	874,6	14,8	15,8	9	5,1

Zdroj: Vlastní zpracování; World bank group

Inflace není v České republice žádným zásadním problémem. Od roku 1998 funguje v České republice cílování inflace, které je charakteristické tím, že do situace země zasahuje Česká národní banka, ta si každoročně vytyčí její výši, kterou se snaží udržet s maximálním vychýlením 1 % na obě strany. Pro obyvatele ČR je udržitelná inflace pozitivní, jelikož nebrání ekonomickému růstu a nedochází k propadům platů.²⁰

V Tab.3 můžeme vidět, že na Ukrajině dochází k zásadnímu kolísání úrovně inflace. Nejvyšších hodnot dosahovala, jako u dalších postsovětských států, po rozpadu Sovětského svazu a to stejně jako HDP z důvodu nepovedené ekonomické transformace a též značné závislosti na vnějších dodávkách energie. Mezi další faktory ukrajinské inflace můžeme označit například strukturální nevyváženost v materiální výrobě, záporné saldo zahraničního obchodu a s ním spojený nekontrolovaný export, či dolarizaci ekonomiky.²¹

Inflace je v Rusku velmi zásadním problémem, jak již bylo zmíněno výše. Její míra ohrožuje ruskou rovnováhu, díky čemuž je tato země náchylná k tomu, že velikost jejího reálného produktu se při takto vysoké inflaci nebude měnit, či bude dokonce klesat.²²

²⁰ Česká národní banka: Cílování inflace v ČR. In: [online]. [cit. 2014-11-12]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html#c2

²¹ IURKOVSKYI, Oleksii. Vývoj ekonomiky a hospodářské politiky Ukrajiny. Praha, 2012. Dostupné z: https://is.bivs.cz/th/12933/bivs_b_a2/Vyvoj_ekonomiky_a_hospodarske_politiky_Ukrajiny.pdf. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce Ing., Jan Šolta.

²² BOLOTOV, Ilja. Vliv světové krize na vnitřní a vnější rovnováhu Ruské federace. [Http://vz.fmv.vse.cz/wp-content/uploads/01_bolotov.pdf](http://vz.fmv.vse.cz/wp-content/uploads/01_bolotov.pdf) [online]. 2011 [cit. 2014-11-20]. DOI: 02-65.

4.3 Nezaměstnanost

„Za nezaměstnané jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Tato metodika je jednotná pro všechny členské země EU a poskytuje mezinárodně srovnatelné údaje. Je třeba respektovat skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce MPSV.“²³

Tab.4: Míra nezaměstnanosti (v %)						
	1993	1998	2003	2008	2009	2010
Česká republika	4,3	6,5	7,8	4,4	6,7	7,3
Ukrajina	5,6	11,6	7,2	8,1	7,9	7,5
Ruská federace	5,9	13,3	8,2	6,2	8,3	7,3

Zdroj: Vlastní zpracování; World bank group

V České republice je nezaměstnanost často řešeným problémem. Avšak Česko patří mezi země s nejnižší mírou nezaměstnanosti a je v tomto ohledu srovnatelná s jejími okolními státy. V roce 2008 pozorujeme zlepšení situace, avšak po hospodářské krizi se nezaměstnanost opět dostala na předchozí hodnoty. Mezi příčiny můžeme zařadit například omezení výroby, snížení poptávky a propouštění jako preventivní opatření do budoucna. V dnešní době je největším problémem v ČR stárnutí obyvatelstva, či nezaměstnanost mladých lidí.

Nezaměstnanost na Ukrajině je velmi zásadním problémem. Dle tabulky se tento problém nemusí zdát zásadní, avšak údaje o ukrajinské zaměstnanosti jsou velmi zkreslené. Velkým trendem je odliv pracovních sil do jiných zemí včetně České

²³ ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. Nezaměstnanost, minimální mzda a návrh Evropského parlamentu - See more at: <http://www.blisty.cz/art/72187.html#sthash.K4dSxV8n.dpuf>. In: Britské listy [online]. 2014 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/72187.html>

republiky i Ruské federace, a to hlavně z důvodu lepších pracovních podmínek a vyšších mezd.²⁴

„Pokud se zaměříme na nezaměstnanost Ruské federace, nepozorujeme zde vzhledem k ekonomické krizi v roce 2009 takové zásadní změny jako u předchozích ukazatelů. Dopad na zaměstnanost a nezaměstnanost překvapivě mírný s ohledem na vysoký propad produkce. Vše je příčinou snížení pracovní doby, či výplat především v této dekádě. V Rusku můžeme pozorovat, že nejpostiženější skupinou v době krize byla skupina mladých mužů a naopak došlo k zvýšení zaměstnanosti starších pracovníků. Pokud se však podíváme na ruskou nezaměstnanost jako celek, nevidíme zde žádné zásadní výkyvy. Podle ředitele Ústavu sociální politiky Sergeje Smirnova je hlavním problémem zaměstnanosti v Rusku mnoho zastaralých technologií, které jsou příčinou velkého množství neefektivních zaměstnanců. Na rozdíl od jiných zemí těží Rusko i z přílivu pracovních sil z postsovětských republik. Tito zaměstnanci vyplňují díry na trhu v těch oblastech, o které nemají Rusové, kvůli nízkým platovým ohodnocením, zájem. Zřejmě právě proto si RF udržuje v oblasti nezaměstnanosti tak pozitivní čísla.“

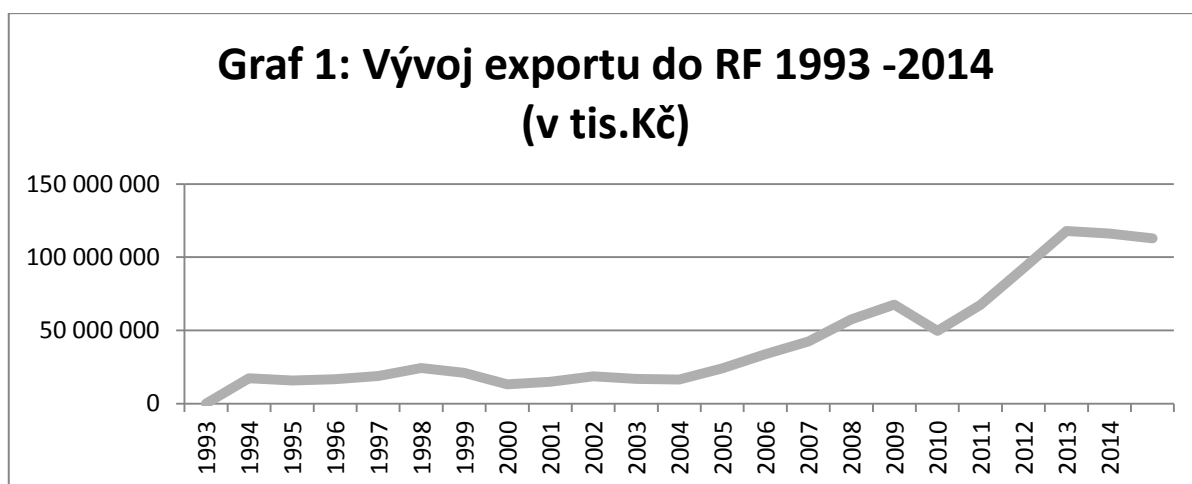
25

²⁴ Polovina mladých Ukrajinců je připravena emigrovat. Vadí jim špatná pracovní perspektiva. In: Hospodářské noviny [online]. 2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-57120490-polovina-mladych-ukrajincu-je-pripravena-emigrovat-vadi-jim-spatna-pracovni-perspektiva>

²⁵ SCHOVÁNKOVÁ, Kristýna. Dopad na zahraniční obchod České republiky a Ruska po vstupu ČR do Evropské unie. Praha, 2014. Seminární práce. Vysoká škola ekonomická.

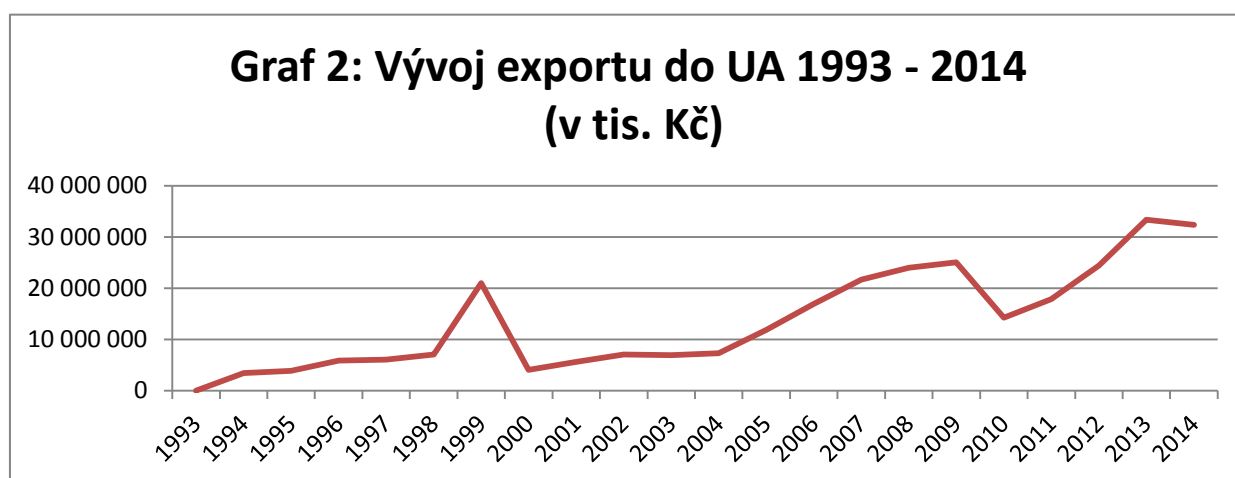
5 Vývoj zahraniční politiky ČR od roku 1994 s Ruskou federací a Ukrajinou s důrazem na český export do těchto zemí

V této kapitole bych se ráda věnovala samotnému vývoji exportu České republiky do Ruské federace a Ukrajiny. Vývoz do Ruské federace prošel výraznými změnami jak v oblasti samotného exportu, tak i v komoditní struktuře. Následující Graf 1 zobrazuje změnu exportu do RF od roku 1993 do roku 2014.



Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Vývoz do Ukrajiny prošel zásadnějšími změnami, než vývoz do Ruské federace. Změny jsou viditelné na Grafu 2.



Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 5: Komoditní struktura vývozu do RF 2000 - 2015 (v tis. Kč)	
Potraviny a živá zvířata	17 425 159
Nápoje a tabák	5 418 317
Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	5 495 086
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	2 804 554
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	35 410
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	88 224 498
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	111 741 625
Stroje a dopravní prostředky	536 279 170
Průmyslové spotřební zboží	81 606 699
Komodity a předměty obchodu, j.n.	1 869

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

V jednotlivých letech se objeví i komoditní struktura vývozu do obou zemí. Její shrnutí v období od roku 2000 do roku 2014 do Ruské federace zobrazuje Tab. 5, do Ukrajiny Tab. 6. V přehledech jednotlivých roků je záměrně vynechán export skupiny 9 tj. komodity a předměty j.n., který je ve většině let nulový.

Tab. 6: Komoditní struktura vývozu do UA 2000 - 2015 (v tis. Kč)	
Potraviny a živá zvířata	6 485 653
Nápoje a tabák	1 017 833
Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	3 351 073
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	1 113 755
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	14 667
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	39 008 328
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	38 732 406
Stroje a dopravní prostředky	158 308 505
Průmyslové spotřební zboží	21 192 800
Komodity a předměty obchodu, j.n.	70

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 7: Pořadí UA a RF v exportu České republiky 2000-2014		
Rok	Rusko	Ukrajina
2000	15.	22.
2001	13.	21.
2002	14.	23.
2003	14.	21.
2004	13.	18.
2005	13.	17.
2006	13.	17.
2007	12.	17.
2008	10.	17.
2009	12.	20.
2010	9.	20.
2011	9.	18.
2012	7.	17.
2013	7.	19.
2014	8.	21.

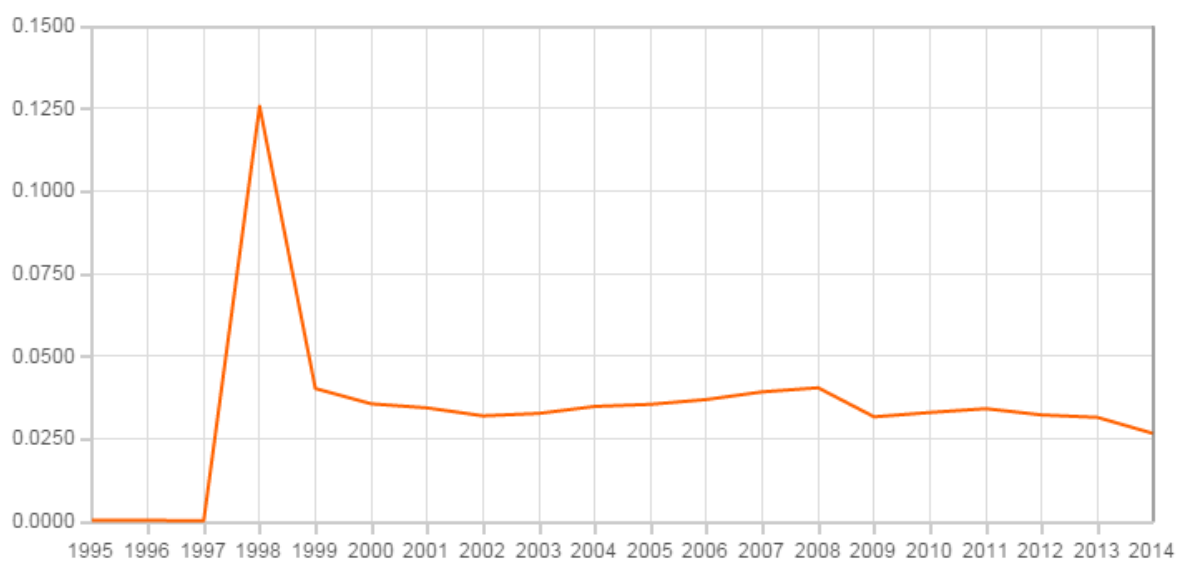
Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 7 zobrazuje pořadí, na kterém se umístila Ruská federace a Ukrajina z pohledu českého vývozu. Níže jsou podrobněji vždy sudé roky v období 1994 – 2014.

Na následující straně jsou zobrazeny grafy 3 a 4, které zachycují vývoj ruské a ukrajinské měny vůči americkému dolaru. Na těchto grafech můžeme velmi přesně vidět krize, které se v obou zemích proběhly. Na Graf.3 je nejzásadnější propad v období 1998 – 1999, kdy probíhala měnová krize, která je výše zmíněná ve druhé části první kapitoly. Dále se kurz rublu propadl v roce 2009 spolu s hospodářskou krizí a dále v roce 2014, kdy je situace spojena s ukrajinsko-ruskou krizí.

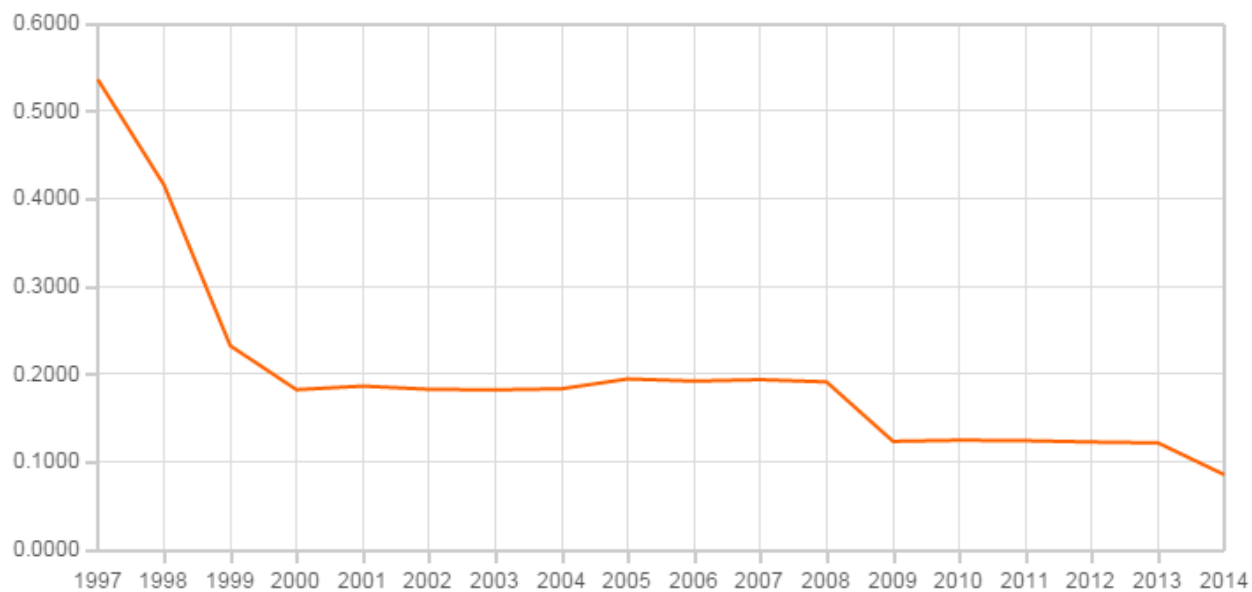
Graf 2 zachycuje propady ukrajinské hřivny, která je ovlivněna především ukrajinsko-ruskými surovinovými konflikty. Právě ukrajinská surovinová závislost je v tomto grafu zásadní.

Graf 3: Kurz RUB/USD 1993 - 2015



Historical Exchange Rates. In: *Oanda* [online]. [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.oanda.com/currency/historical-rates/>

Graf 4: Kurz UAH/USD 1993 – 2015



Historical Exchange Rates. In: *Oanda* [online]. [cit. 2015-04-29]. Dostupné z: <http://www.oanda.com/currency/historical-rates/>

5.1 Období 1994 - 1998

5.1.1 Statistiky 1994 – 1998

Tab. 8: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)											
1994				1996				1998			
Vývoz	Dovoz	%	%	Vývoz	Dovoz	%	%	Vývoz	Dovoz	%	%
15 783	36 382	3,40	7,30	18 839	54 383	3,10	7,20	20 986	50 949	2,50	5,60
582	107	%	%	839	716	%	%	124	950	%	%

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 9: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)											
1994				1996				1998			
Vývoz	Dovoz	%	%	Vývoz	Dovoz	%	%	Vývoz	Dovoz	%	%
3 875	3 546	0,80	0,70	6 040	4 765	1,00	0,60	6 785	6 889	0,80	0,80
819	293	%	%	430	964	%	%	177	160	%	%

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 10: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)							
		1994		1996		1998	
0	Potraviny a živá zvířata	1 946	16,68	2 941	15,61	3 265	15,56
		179	%	003	%	464	%
1	Nápoje a tabák	880	7,54%	713	3,79%	1 984	9,45%
		019		578		183	
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	149	1,28%	133	0,71%	106	0,51%
		364		939		475	
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	448	3,84%	40 557	0,22%	270	1,29%
		650				905	
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	27 997	0,24%	19 892	0,11%	22 487	0,11%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	1 078	9,25%	1 424	7,56%	2 520	12,01
		950		336		635	%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	1 538	13,18	2 867	15,22	3 335	15,89
		149	%	439	%	227	%
7	Stroje a dopravní prostředky	5 599	47,99	4 712	25,02	6 672	31,79
		346	%	922	%	457	%
8	Průmyslové spotřební zboží	4 114	35,26	5 985	31,77	2 808	13,38
		336	%	834	%	292	%

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 11: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)							
		1994		1996		1998	
0	Potraviny a živá zvířata	164 873	4,25%	300 149	4,97%	378 910	5,58%
1	Nápoje a tabák	84 144	2,17%	200 283	3,32%	69 746	1,03%
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	212 170	5,47%	70 987	1,18%	72 130	1,06%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	46 228	1,19%	25 914	0,43%	16 852	0,25%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	6 295	0,16%	7 432	0,12%	34 973	0,52%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	235 744	6,08%	695 637	11,52 %	832 221	12,27 %
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	519 015	13,39 %	1 242 297	20,57 %	1 543 980	22,76 %
7	Stroje a dopravní prostředky	1 878 300	48,46 %	2 378 025	39,37 %	2 967 587	43,74 %
8	Průmyslové spotřební zboží	729 050	18,81 %	1 119 630	18,54 %	868 572	12,80 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

5.1.2 Rok 1994

Po roce 1993, kdy počátkem roku oficiálně vznikla Česká republika, nebyly vztahy s Ruskou federací na dobré úrovni. Česká republika usilovala o pevné začlenění do Evropy, dobré vztahy se Spojenými státy Americkými a v neposlední řadě o získání členství v Severoatlantické alianci. Právě účast v NATO se snažila překazit Ruská federace z důvodu toho, že se cítila ohrožena na svých bezpečnostních zájmech, což vzájemným vztahům na pozitivě nepřidalo.²⁶

Česká republika v roce 1994 vyvezla do RF zboží za necelých 16 miliard Kč, což je oproti roku 1993 pokles o dvě miliardy korun českých. Dovoz zaznamenal oproti přechozímu roku propad o jednu miliardu na více než 36 mld. Kč.

Velkým problémem Ruské federace po roce 1993 jsou její politická rizika. Mezi ně patří například vzájemné zápolení ústavní, výkonné a soudní moci, separatismus, či slabost nových politických stran, kterých je sice více, než 10, ale jen hrstka z nich

²⁶ HANDL, Vladimír. *Zahraniční politika České republiky 1993-2004: úspěchy, problémy a perspektivy*. Editor Otto Pick. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, 268 s. ISBN 80-865-0639-8

dokázala překonat 5% hranici potřebnou pro zastoupení v parlamentu. Další absurditou se může jevit situace v oblasti zákonodárné, kde si prezident Jelcin zajistil právo rozpustit dolní komoru Federálního shromáždění ruské Federace, tzv. Dumu. Soudní moc je ovlivněna prezidentem též, jelikož jeho členové jsou voleni právě hlavou státu se souhlasem parlamentu. Je jasné, že tyto skutečnosti nedodaly Ruské federaci na věrohodnosti.²⁷

V komoditní struktuře exportu zaznamenal pokles zejména vývoz strojů a dopravních prostředků, který oproti roku 1993 zaznamenal propad o 34 %, avšak i přesto tato skupina zůstává nejvíce vyváženou do RF. Export ostatních skupin kromě skupiny 0 a 6 se meziročně zvýšil.

Ukrajina se po rozpadu Sovětského svazu nacházela v katastrofálním stavu. Za nezávislost doplatila například obrovskou inflací (viz. Tab. 3). Ukrajina se snažila v těchto letech separovat od Ruska jak na úrovni politické, tak i jazykové, což nebylo tak jednoduché, jelikož v této době tvořili Rusové až 21 % ukrajinského obyvatelstva. Na Ukrajině se po roce 1993 projevuje velká závislost na ropě, a proto jako i další země hledá nové obchodní partnery, mezi které můžeme v případě Ukrajiny zařadit například Írán.²⁸

Celkový vývoz do UA se na rozdíl od vývozu do RF zvýšil meziročně o bezmála 4 mil. Kč. V komoditní struktuře obchodu vidíme, že téměř 50% veškerého exportu do Ukrajiny zajišťuje vývoz strojů a dopravních prostředků, který se oproti minulému roku zvýšil přibližně o jeden milion Kč.

5.1.3 Rok 1996

Velmi pozitivním faktorem ruské zahraniční politiky se v roce 1996 stalo zvolení nového ministra zahraničí Jevgenyje Primakova, který bezpochyby ruské vztahy se zahraničím stabilizoval. Primakov získal i přes nadcházející volby, ve kterých se těšil největší popularitě komunista Zjuganov, tichou podporu právě komunistického křídla

²⁷ MEDVEDĚV, Sergej. Současné trendy a bezpečnostní rizika v Rusku a SNS. *Mezinárodní vztahy*. 1994, č. 29. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/888>

²⁸ MEDVEDĚV, Sergej. Současné trendy a bezpečnostní rizika v Rusku a SNS. *Mezinárodní vztahy*. 1994, č. 29. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/888>

těž i ostatních rozhodujících politických sil. Díky této tiché podpoře se vytvořil prostor pro pragmatická rozhodnutí místo prosazování ideologií.²⁹

V roce 1996 došlo ke zvýšení importu z ČR i exportu do ČR z Ruské federace. První příčku v rámci nejvíce vyvážených skupin překvapivě zaujala skupina průmyslového spotřebního zboží s podílem 31%. Vysoký propad zaznamenala skupina minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů a to ve výši cca 240 mil. Kč.

Rok 1996 je pro Ukrajinu rokem odzbrojení, o které usilovalo Rusko a další státy z důvodu Lisabonského protokolu, který Ukrajinu, Ruskou federaci, Kazachstán a Bělorusko označuje za státy Start 1. Právě dohoda Start 1 obsahuje preambuli oznamující, že zbraně bývalého Sovětského svazu zůstanou pod kontrolou společného vedení a zároveň se Ukrajina spolu s Běloruskem a Kazachstánem stane tzv. nejaderným státem. Ukrajina ratifikovala Lisabonský protokol již koncem roku 1993 a tím se zavázala k odstranění jaderných hlavic a dalších, čehož dosáhla právě 2. června roku 1996.³⁰

Vzájemná obchodní výměna České republiky a Ukrajiny se oproti roku 1994 zvýšila. Z pohledu exportu zhruba o polovinu a import přibližně o jednu miliardu Kč. Komoditní struktura exportu není v roce 1996 překvapivá. Jako obvykle se na první příčce umístily stroje a dopravní prostředky následované tržními výrobky tříděnými hlavně podle materiálu a průmyslovým spotřebním zbožím. Tyto tři skupiny tvořily v tomto roce dohromady více než 75% veškerého vývozu z ČR mířícího na Ukrajinu.

²⁹ VOTÁPEK, Vladimír. Etapy vývoje ruské zahraniční politiky. *Mezinárodní vztahy*. 1997, č. 32. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/1067>

³⁰ MUZYCHKO, Olena. *Jaderné odzbrojení Ukrajiny*. Brno, 2008. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ. Vedoucí práce PhDr. Petr Suchý, Ph.D.

5.1.4 Rok 1998

Česká republika se v roce 1998 soustředila na všechny náležitosti potřebné k přistoupení do Severoatlantické aliance, které je datováno do roku 1999. V březnu roku 1998 byla též zahájena jednání o přistoupení do Evropské Unie, s čímž je spojena i budoucí snaha o naplnění všech požadavků EU. Česká republika prosazovala podobné zájmy jako Evropská unie a Nato ve vztahu k Ruské federaci a Ukrajině. Předpokládalo se, že Ruská federace je důležitým partnerem jak v oblasti obchodní, tak zároveň v otázkách bezpečnosti. Pokud se jedná o Ukrajinu, byla prosazována její aktivní role v evropské politice.³¹

V Ruské federaci přetrvává roku 1998 problém ve vnitřní sociálně-ekonomické sféře, avšak díky geopolitickému postavení a nenasycenému trhu zůstává důležitým subjektem v rámci mezinárodních vztahů. V roce 1998 se Rusko stalo 6. největším obchodním partnerem České republiky. Problémem pro Českou republiku zůstával její hluboký deficit platební bilance s RF, který se stal i předmětem řešení státních orgánů.³²

Vývoz České republiky se stejně jako dovoz, co se týče Ruské federace, meziročně snížil. Co se týče vývozu, snížení činí 4 mld. Kč a z pohledu dovozu celých 8 mld. Kč. Komoditní struktura zaznamenala meziroční pokles u všech skupin kromě nápojů a tabáku spolu s minerálními palivy, mazivy a příbuznými materiály. Nerazantnější meziroční pokles zaznamenalo průmyslové spotřební zboží s poklesem 1,5 mld. Kč. Vše můžeme přisoudit i ruské měnové krizi zmiňované v kapitole 1.

Ukrajina se v roce 1998 dostala do výraznějšího zájmu České republiky. ČR společně s ostatními zeměmi viděla v UA velmi důležitý prvek evropské bezpečnosti jak kvůli její poloze, tak i například z důvodu potenciálu. Ukrajina učinila v roce 1998 pozitivní kroky, mezi které můžeme zařadit například snahu na zlepšování vztahů s geografickými sousedy či snahu o ekonomické reformy.³³

³¹ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 1998-1999.* Praha, 2000.

³² *Zpráva o zahraniční politice České republiky 1998-1999.* Praha, 2000.

³³ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 1998-1999.* Praha, 2000

Vývoz ČR do Ukrajiny zaznamenal meziroční pokles o přibližně jednu miliardu českých Korun na rozdíl od dovozu, který se meziročně zásadně nezměnil. Nejvýraznější zvýšení zaznamenal export tržních výrobků tříděných hlavně podle materiálu ve výši 158 mil. Kč a naopak nejvyššího snížení dosáhnul vývoz strojů a dopravních prostředků a to přibližně o 300 mil. Kč.

5.2 Období 2000 – 2006

5.2.1 Statistiky 2000 – 2006

Tab. 12: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)															
2000				2002				2004				2006			
Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%
14 914 730	80 236 665	1,30 %	6,50 %	16 805 171	59 988 323	1,30 %	4,50 %	24 172 147	70 907 614	1,40 %	4,10 %	42 589 113	126 174 106	2,00 %	6,00 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 13: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)															
2000				2002				2004				2006			
Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%
5 602 194	9 130 376	0,50 %	0,70 %	6 908 990	9 443 903	0,60 %	0,70 %	11 882 281	14 502 791	0,70 %	0,80 %	21 653 186	14 740 999	1,00 %	0,70 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 14: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)									
		2000		2002		2004		2006	
0	Potraviny a živá zvířata	863 506	5,7896 %	844 853	5,0273 %	1 483 576	6,1375 %	1 123 496	2,6380 %
1	Nápoje a tabák	49 811	0,3340 %	70 048	0,4168 %	228 326	0,9446 %	392 154	0,9208 %
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	200 656	1,3454 %	214 696	1,2776 %	285 765	1,1822 %	444 189	1,0430 %
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	68 874	0,4618 %	80 213	0,4773 %	83 212	0,3442 %	243 820	0,5725 %
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	643	0,0043 %	290	0,0017 %	357	0,0015 %	1994	0,0047 %
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	2 435 401	16,3288 %	2 407 367	14,3252 %	3 032 538	12,5456 %	5 528 931	12,9820 %
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	2 998 393	20,1036 %	3 505 082	20,8572 %	5 280 855	21,8469 %	8 850 851	20,7820 %
7	Stroje a dopravní prostředky	6 624 738	44,4174 %	7 876 657	46,8704 %	11 002 791	45,5185 %	21 482 857	50,4421 %
8	Průmyslové spotřební zboží	1 672 707	11,2151 %	1 805 965	10,7465 %	2 774 726	11,4790 %	4 520 821	10,6150 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 15: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)									
		2000		2002		2004		2006	
0	Potraviny a živá zvířata	437 453	7,8086 %	159 755	2,3123 %	366 317	3,0829 %	302 966	1,3992 %
1	Nápoje a tabák	2 334	0,0417 %	7 724	0,1118 %	44 800	0,3770 %	143 802	0,6641 %
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	91 692	1,6367 %	108 059	1,5640 %	199 511	1,6791 %	213 168	0,9845 %
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	148 457	2,6500 %	18 343	0,2655 %	19 158	0,1612 %	15 957	0,0737 %
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	516	0,0092 %	918	0,0133 %	1005	0,0085 %	1623	0,0075 %
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	952 230	16,9974 %	1 068 107	15,4597 %	1 854 429	15,6067 %	2 880 032	13,3007 %
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	1 056 515	18,8590 %	1 412 476	20,4440 %	2 096 738	17,6459 %	3 400 891	15,7062 %
7	Stroje a dopravní prostředky	2 392 135	42,7000 %	3 603 284	52,1536 %	6 553 686	55,1551 %	12 985 855	59,9720 %
8	Průmyslové spotřební zboží	520 862	9,2975 %	530 324	7,6759 %	746 637	6,2836 %	1 708 893	7,8921 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

5.2.2 Rok 2000

V roce 2000 se Česká republika zaměřovala především na začleňování se do Evropské unie a na upevňování vztahů se sousedními zeměmi. Česká republika se jako člen NATO vyslovovala pro rozvoj dialogu s RF. V polovině roku 2000 došlo k výměně parlamentních delegací a nástupu nových velvyslanců. Rok 2000 je typický pro zavedení vzájemné vízové povinnosti z důvodu přípravy vstupu do Evropské unie.

Podíl Ruska na celkovém obratu zahraničního obchodu byl v tomto roce 3,3%, dovoz z RF do České republiky činil 80,2mld. Kč, což představovalo 6,5 % celkového dovozu do ČR. Naopak vývoz do Ruské federace nepřesáhl 15mld. Kč, což znamená, že s touto zemí měla v roce 2000 Česká republika zápornou obchodní bilanci ve výši 65,3 mld. Kč a to hlavně z důvodu dovozu energetických surovin a nárůstu jejich cen ve sledovaném roce.³⁴

Co se týče komoditní struktury, nejvyššími položkami vývozu do Ruské federace byly v roce 2000 stroje a dopravní prostředky následované tržními výrobky tříděnými hlavně podle materiálu spolu s chemikáliemi a příbuznými výrobky.

Ukrajina v roce 2000 patřila mezi nejvýznamnější obchodní partnery východní Evropy. Stejně jako s Ruskem, tak i s Ukrajinou, začala platit vzájemná vízová povinnost.

Obrat vzájemného obchodu v tomto roce byl 14,7 mld. korun, vývoz 5,6 mld. Kč a dovoz 9,1 mld. Kč, což znamená schodek 3,5 mld. Kč. Nejvyššími položkami dovozu z Ukrajiny byly železná ruda a železorudný koncentrát, které tvoří více než polovinu celkového ukrajinského importu. Co se týče vývozu, dominovaly osobní automobily a jiná motorová vozidla s 13 procentními body podílu na celkovém exportu následovaná pšenicí a léky.³⁵

³⁴ MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2000 do prosince 2000*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, ÚMV, 2001. ISBN 80-865-0613-4.

³⁵ MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2000 do prosince 2000*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, ÚMV, 2001. ISBN 80-865-0613-4.

5.2.3 Rok 2002

Rok 2002 byl charakteristický, stejně jako roky předešlé, naplňováním cílů potřebným k přístupu do Evropské unie. Na konci roku byla uzavřena jednání o podmínkách přístupu ČR a dalších devíti států, což bylo v tomto roce hlavní prioritou EU.

Vztahy s Ruskou federací byly v tomto roce stále na dobré úrovni. Po teroristických útocích z předešlého roku je Rusko chápáno jako významný člen v boji proti terorismu. V tomto roce poskytlo Rusko, z důvodu ničivých povodní, nejvyšší materiální pomoc plynoucí ze zahraničí.

Export do Ruské federace činil ve sledovaném roce téměř 17 mld. Kč s nejvyšším zastoupením strojů a přepravních zařízení, chemikálií a farmaceutických výrobků. Import z této země byl ve výši šedesáti miliard korun českých s klasicky nejvyšším zastoupením minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů spolu s chemikáliemi a hnojivy. Odliv přímých zahraničních investic činil téměř 16 miliard Kč, což je s porovnáním s rokem předchozím přibližně o polovinu méně.³⁶

Rok 2002 byl pro Českou republiku a Ukrajinu typický vzájemnou pomocí. Stejně jako Ruská federace poskytla ukrajinská strana té české materiální humanitární pomoc po ničivých povodních. Naopak Česká republika pokračovala v poskytování rozvojové a humanitární pomoci v oblasti jaderné energetiky, rekvalifikace a profesní přípravě a dalších.

Co se týče ekonomických vztahů, vývoz do Ukrajiny byl v tomto roce ve výši necelých sedmi miliard a to s nejvyššími exporty strojů a dopravních zařízení, výrobků z železa a oceli a nábytku. Z Ukrajiny se importovalo nejvíce železo, ocel, minerální paliva a mazadla, chemikálie a další v celkové hodnotě devíti a půl miliard korun českých.

³⁶ WEINDENHOFFEROVÁ], [odp. red. Ida a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002: za období od ledna 2000 do prosince 2000*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003. ISBN 80-865-0628-2.

Odliv přímých zahraničních investic zaznamenal oproti minulému roku též pokles a to přibližně o pět miliard korun českých na dvacet dva miliard Kč.³⁷

5.2.4 Rok 2004

V roce 2004 vstoupila Česká republika po letech příprav do Evropské unie. Jejím cílem v tomto roce bylo úspěšné zapojení do EU, boj proti terorismu, aktivní působení v NATO a rozvoj vztahů s ostatními zeměmi v čele se zeměmi sousedními. Na ekonomické úrovni si vytyčila Česká republika cíle v podobě zlepšování podmínek pro české výrobce, zkvalitňování informovanosti českých hospodářských subjektů, podporu českých exportérů pomocí organizací na jejich podporu (např. Czechtrade, Czechinvest), vyhledávání nových příležitostí pro české obchodníky po vstupu do EU a další.

Na začátku března roku 2004 byl uzavřen dodatek ke smlouvě o vypořádání zadluženosti bývalého Sovětského svazu vůči České republice. Díky přistoupení České republiky do Evropské unie se rozšířily obchodní podmínky s Ruskem na mnohostranné úrovni. V rámci Evropské unie se rozšířily podmínky Dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a RF. Členství ČR v EU nemělo na vzájemné obchodní vztahy negativní dopady především díky snaze české strany, která věnovala pozornost rozvoji kontaktů s ruskou stranou.

Zatímco export do Ruské federace byl v roce 2003 srovnatelný s rokem 2002 na úrovni necelých sedmnácti miliard Kč, v roce 2004 export do této oblasti dramaticky stoupl o 48% na 24 miliard Kč. Mezi hlavní vývozní komodity patřily stroje a dopravní zařízení, další hotové výrobky a chemické výrobky.

³⁷ WEINDENHOFFEROVÁ], [odp. red. Ida a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002: za období od ledna 2000 do prosince 2000*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003. ISBN 80-865-0628-2.

Hlavními dovozními artikly importovanými z Ruské federace byly minerální paliva, výrobky klasifikované podle materiálu a nepotravinářské suroviny, které spolu s ostatními importovanými komoditami činili celkově 71 mld. korun českých, což je v porovnání s předchozím rokem 2003 zvýšení o 6 mld. Kč. Co se týče odlivu přímých zahraničních investic, došlo vzhledem k roku 2002 k rapidnímu zvýšení na 118,5 mld. Kč.³⁸

Vztahy s Ukrajinou se oproti roku 2002 nijak zásadně nezměnily. V roce 2004 ČR stále poskytovala Ukrajině rozvojovou humanitární pomoc v oblasti modernizace jaderných elektráren, rekonstrukce krajských objektů a dalších. V roce 2004 se na Ukrajině konaly prezidentské volby, ve kterých byli největšími favority Viktor Juščenko a Viktor Janukovič. Tyto volby byly provázeny velkými protesty a demonstracemi kvůli pochybám o regulérnosti těchto voleb. Vítězem se nakonec stal Viktor Juščenko podporovaný západními oblastmi Ukrajiny.³⁹

V roce 2004 stoupl vývoz oproti předchozímu roku o 4 miliardy na 11 miliard korun českých. Nejvýznamnějšími položkami exportu do Ukrajiny byly v tomto roce reaktory, kotle a mechanické nástroje. Z Ukrajiny se v roce 2004 nejvíce dovážely rudy kovů, strusky a železo. Export z Ukrajiny vystoupal v tomto roce na 14 mld. Kč.⁴⁰

5.2.5 Rok 2006

Rok 2006 byl pro Českou republiku spolu s celou Evropskou unií ve znamení přístupu Rumunska a Bulharska do EU. ČR též dlouhodobě podporovala přístupová jednání Chorvatska. Česká republika jako člen Evropské unie podporuje především větší

³⁸ WEINDENHOFFEROVÁ, [odp. red. Ida a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České Republiky za období od ledna 2004 do prosince 2004*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2005. ISBN 80-865-0645-2.

³⁹ ČOPÍK, Jan. Volby ukrajinského prezidenta 2004 z regionálního hlediska Zakarpatské oblasti. Asociace pro mezinárodní otázky [online]. 2005 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/volby-ukrajinskeho-prezidenta-2004-z-regionalniho-hlediska-zakarpatske-oblasti.html>

⁴⁰ WEINDENHOFFEROVÁ, [odp. red. Ida a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České Republiky za období od ledna 2004 do prosince 2004*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR v edičním oddělení ÚMV, 2005. ISBN 80-865-0645-2.

liberalizaci zemědělství, celoživotní vzdělávání a společnou bezpečnostní a zahraniční politiku.

Evropskou unii včetně České republiky na začátku roku 2006 ovlivnil též spor mezi Ukrajinou, Moldavskem a Ruskem o dodávkách zemního plynu. Tato problematika je podrobněji popsána v kapitole 2. Z důvodu tohoto sporu se energetika v tomto roce dostala do popředí diskusí. Za stěžejní dokument tohoto roku v oblasti energetiky lze považovat Zelenou knihu o evropské strategii pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energetiku, jež byla schválena v březnu roku 2006.

Vztahy s Ruskou federací se i přes novoroční energetické problémy na západě ubíraly v roce 2006 dobrým směrem. Důkazem může být návštěva prezidenta Putina v Praze a naopak i návštěva českého prezidenta Václava Klause v Moskvě. Dialog obou prezidentů směřoval k bližší hospodářské spolupráci a zároveň i prohloubení spolupráce například v oblasti investic.

Právě investice dosáhly v roce 2006 přibližně 7 mil. USD, z čehož 2,2 mil. USD tvořily investice přímé. Trendem vzájemného obchodu s Ruskem stále zůstává záporná platební bilance, avšak oproti roku 2004 se český export do RF zvýšil téměř o polovinu.

Co se týče exportu z hlediska komodit, v popředí stále zůstává vývoz strojů a dopravních prostředků, který činí více než polovinu vyvezeného zboží do Ruské federace a z něj tvoří celých 8,86% jen vývoz motorových vozidel. Dále se jedná o výrobky tříděné hlavně podle materiálu následované chemikáliemi a příbuznými výrobky, do kterých lze zařadit například léčiva s podílem 4,91 %.⁴¹

Ukrajina v roce 2006 nadále zůstala druhým největším obchodním partnerem ČR v rámci bývalého Sovětského svazu. Česká republika se nadále snaží být nápomocna Ukrajině v procesu evropské integrace. Neutuchá též ani rozvojová pomoc plynoucí

⁴¹ MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Iva WEINDENHOFFEROVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2006 do prosince 2006*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2007. ISBN 978-808-6506-593.

z ČR do UA a pomoc ukrajinským obyvatelům na českém území například v oblasti kultury.

Co se týče ekonomické spolupráce, export se od roku 2004 zvýšil až o 10 mld. Kč a poprvé prolomil pomyslnou hranici jedné miliardy amerických dolarů. Nejvyššími položkami exportu ČR zůstávají stroje a dopravní prostředky s téměř 60% podílem, do kterého můžeme zařadit především automobily a jejich součásti a to především karoserie. V importu z UA dominují především komodity surovinového charakteru.⁴²

5.3 Období 2008 – 2014

5.3.1 Statistiky 2008 – 2014

Tab. 16: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)															
2008				2010				2012				2014			
Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%
67 558 905	154 842 856	2,70 %	6,40 %	67 336 786	130 120 738	2,70 %	5,40 %	118 024 856	154 900 290	3,80 %	5,60 %	112 916 149	129 350 624	3,10 %	4,10 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 17: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)															
2008				2010				2012				2014			
Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%	Výv oz	Dov oz	%	%
25 051 308	19 324 326	1,00 %	0,80 %	17 874 981	20 797 225	0,70 %	0,90 %	33 365 212	22 287 930	1,10 %	0,80 %	20 563 334	23 817 012	0,60 %	0,80 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

⁴²MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Iva WEINDENHOFFEROVÁ]. *Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2006 do prosince 2006*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2007. ISBN 978-808-6506-593.

Tab. 18: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)									
		2008		2010		2012		2014	
0	Potraviny a živá zvířata	1 080 066	1,60%	949 094	1,41%	1 407 691	1,19%	1 993 976	1,77%
1	Nápoje a tabák	547 467	0,81%	481 934	0,72%	557 548	0,47%	599 991	0,53%
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	460 495	0,68%	250 220	0,37%	437 799	0,37%	662 154	0,59%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	319 052	0,47%	154 845	0,23%	339 279	0,29%	275 029	0,24%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	1 503	0,00%	1 123	0,00%	8 528	0,01%	7 151	0,01%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	5 859 301	8,67%	8 979 297	13,33 %	9 405 926	7,97%	9 922 716	8,79%
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	9 994 266	14,79 %	7 375 854	10,95 %	11 069 174	9,38%	10 942 924	9,69%
7	Stroje a dopravní prostředky	42 944 157	63,57 %	42 967 061	63,81 %	85 102 085	72,11 %	75 685 134	67,03 %
8	Průmyslové spotřební zboží	6 352 596	9,40%	6 177 355	9,17%	9 696 826	8,22%	12 825 973	11,36 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Tab. 19: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)									
		2008		2010		2012		2014	
0	Potraviny a živá zvířata	390 759	1,56%	587 459	3,29%	718 433	2,15%	675 410	3,28%
1	Nápoje a tabák	93 190	0,37%	77 927	0,44%	125 187	0,38%	85 649	0,42%
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	233 311	0,93%	249 960	1,40%	278 526	0,83%	300 466	1,46%
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	120 479	0,48%	34 579	0,19%	83 058	0,25%	121 024	0,59%
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	402	0,00%	18	0,00%	730	0,00%	1 782	0,01%
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	3 220 104	12,85 %	3 509 844	19,64 %	3 998 169	11,98 %	3 189 712	15,51 %
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	3 624 501	14,47 %	2 639 600	14,77 %	2 955 686	8,86%	2 751 495	13,38 %
7	Stroje a dopravní prostředky	15 305 833	61,10 %	9 260 834	51,81 %	23 013 093	68,97 %	11 112 145	54,04 %
8	Průmyslové spotřební zboží	2 062 714	8,23%	1 514 760	8,47%	2 192 330	6,57%	2 325 652	11,31 %

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

5.3.2 Rok 2008

Rok 2008 byl pro Českou republiku rokem příprav na předsednictví v Evropské unii, které bylo plánováno na rok 2009. Předsednictví České republiky mělo mezi hlavní cíle zahrnovat především důraz na konkurenceschopnost, zabezpečení unijního trhu s energetickými surovinami, chránit Evropu před nelegální migrací a další. Dobré světlo na ČR nevrhal ani fakt, že se do konce roku 2008 nevyjádřila k Lisabonské smlouvě, jejíž ratifikace byla pro EU zásadním tématem.

Rusko-české politické vztahy jsou roku 2008 výrazně ovlivněny především ruským sporem s Gruzíí. Spíše než vztahy s Českou republikou, byly ovlivněny vztahy například s Ukrajinou, která se v tomto sporu přidala na stranu Gruzie. Navíc se k tomuto sporu přidal i spor Ukrajiny a ruského Gazpromu, který požadoval navrácení ukrajinského dluhu.⁴³

V červenci roku 2008 dochází k omezení dodávek ropy, což bylo vysvětleno technickými potížemi. Spekuluje se však, že se jedná o reakci na podpis tzv. radarové smlouvy, uzavřené s USA.⁴⁴

Politická situace se však překvapivě na té ekonomické příliš neodrazila. Ba naopak. Vývoz České republiky do Ruské federace se na meziroční úrovni zvýšil o 18% a dovoz o celých 34,9% oproti roku 2007. Struktura vývozu komodit se ani v roce 2008 zásadně nezměnila. Hlavními vývozními artikly zůstávají díly a příslušenství motorových vozidel, osobní automobily a stroje a zařízení pro určování odvětví průmyslu. Stejnou tendenci můžeme zaznamenat v komoditní struktuře dovozu, které stále s přehledem dominují a zemní plyn.⁴⁵

Vztahy s Ukrajinou se dlouhodobě nemění a jsou stále na dobré úrovni. Zásadním zlomem pro Ukrajinu byl v tomto roce vstup do Světové obchodní organizace. S ČR

⁴³ Vztahy Evropské unie a Ruska. Euractiv [online]. 2014 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/link-dossier/vztahy-evropske-unie-a-ruska-000047>

⁴⁴ Zemní plyn, energetická bezpečnost a vztahy s Ruskem. In: *Euractiv* [online]. 2009 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/zemni-plyn-energeticka-bezpecnost-a-vztahy-s-ruskem-000057>

⁴⁵ MZV], [přípr. kol. pracovníků. Zpráva o zahraniční politice České Republiky: za období od ledna 2008 do prosince 2008. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2009. ISBN 978-808-6345-727.

stále probíhají projekty rozvojové spolupráce směřující ke zlepšení životního prostředí či rekvalifikace. Zároveň České centrum v Kyjevě zaznamenává zvýšený nárůst počtu obyvatel Ukrajiny, kteří se chtějí vzdělávat v oblasti jazyka českého. Dále ČR poskytla Ukrajině humanitární pomoc po ničivých povodních, které proběhly v červenci roku 2008, a to ve výši přibližně jednoho milionu českých korun.⁴⁶

Ekonomické vztahy zaznamenávají ve sledovaném roce rapidní zlepšení. Bilance stoupá ve srovnání s rokem 2007 o celou třetinu. Co se týče podílu na českém vývozu, je na naprosto stejné úrovni jako v roce 2006, avšak export z Ukrajiny zaznamenal podílově mírný nárůst.

Komoditní struktura vývozu je srovnatelná s tou ruskou. Stejná tendence panuje v nejsilnějším exportním odvětví a to ve strojích a dopravních prostředcích, ve kterém ČR stále dominuje. Osobní automobily a jejich komponenty samotné tvořily téměř čtvrtinu českého vývozu na Ukrajinu. Naopak mezi hlavní dovozní artikly z UA patří, stejně jako z Ruské federace, komodity surovinového charakteru.⁴⁷

5.3.3 Rok 2010

Po krizovém roce 2009 byly mezi priority České republiky zařazeny rozšiřování EU, její energetická bezpečnost, či odbourávání protekcionistických opatření země. Za velký úspěch české diplomacie je považováno působení v rámci Východního partnerství, v rámci kterého se očekává zlepšení vztahů s východními zeměmi a jejich transformaci směrem k demokracii.⁴⁸

⁴⁶ MZV], [přípr. kol. pracovníků. Zpráva o zahraniční politice České Republiky: za období od ledna 2008 do prosince 2008. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2009. ISBN 978-808-6345-727.

⁴⁷ MZV], [přípr. kol. pracovníků. Zpráva o zahraniční politice České Republiky: za období od ledna 2008 do prosince 2008. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2009. ISBN 978-808-6345-727.

⁴⁸ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s. 9-10. ISBN 978-80-7441-002-4.

Ruská federace je Českou republikou, též i celou EU, vnímána jako strategický partner. Česká republika považuje za závažné projednávat otázky v oblasti lidských práv, terorismu, extremismu a energetické bezpečnosti.⁴⁹

Vývoz z Ruské federace roku 2010 je srovnatelný s rokem 2008, zřejmě především kvůli hospodářské krizi, stejně jako dovoz z této země. V září roku 2010 se uskutečnilo v Moskvě zasedání komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci, které dalo směr budoucímu hospodářskému vývoji.⁵⁰

Evropská unie a Ukrajina si roku 2010 vytyčili za cíl vize liberalizaci, která by měla být implementována do roku 2012, kdy se na Ukrajině bude konat mistrovství Evropy ve fotbale. Stejně jako Ruská federace patří do prioritních zemí, co se týče zahraniční politiky.⁵¹

Česká republika poskytla v roce 2010 Ukrajině částku 3,13 mil. Kč v rámci transformačního projektu, který byl zaměřen na rozvoj občanské výchovy na Ukrajině, pomoc při budování protikorupční organizace. V rámci transformačního projektu Česká republika též poskytla Ukrajině své vlastní zkušenosti z procesu transformace.⁵²

Ekonomická se vyvíjela podobně jako v minulých letech. Vývoz do Ukrajiny stoupl na přibližně o čtvrtinu, dovoz oproti roku 2009 o téměř 60 %. Obchodní bilance roku 2010 je výjimečně záporná a to celkově o 2 922 244 tis. Kč.⁵³

Komoditní struktura vývozu nevykazuje žádná překvapení. Jako obvykle jsou v popředí stroje a dopravní prostředky, chemikálie a příbuzné výrobky a tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu.

⁴⁹ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s.23. ISBN 978-80-7441-002-4.

⁵⁰ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s. 210-211. ISBN 978-80-7441-002-4.

⁵¹ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s. 45. ISBN 978-80-7441-002-4.

⁵² *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s. 212. ISBN 978-80-7441-002-4.

⁵³ *Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010*. Praha, 2011, s. 212. ISBN 978-80-7441-002-4

Pokud se zaměříme na komoditní vývoz podrobněji, jsou nejvíce zastoupeny karoserie a další součásti a příslušenství motorových vozidel, chemické výrobky, barviva a překvapivě například i letadla a telefonní přístroje.⁵⁴

5.3.4 Rok 2012

V roce 2012 Českou republiku zásadně ovlivnily problémy automobilového průmyslu, které byly příčinou slabé poptávky a dále zpomalování výrobní činnosti. Mezi odvětví, která naopak zvýšila svůj objem, patřily výroba elektrických zařízení, výroba chemických látek a koksování a rafinérské zpracování ropy.⁵⁵ Česká vláda též v březnu roku 2012 schválila tzv. Exportní strategii 2012-2020, kde mezi prioritními zeměmi nechybí ani Ruská federace s Ukrajinou.⁵⁶

Vzájemný obchod České republiky a Ruské federace se oproti roku 2010 rapidně zvýšil. Pozitivní zprávou je též zvýšení podílu vývozu do Ruské federace na celkovém vývozu do Ruské federace. Obchodní bilance byla ve výši -36 875 434 tis. Kč, což je oproti roku 2010, kdy byla obchodní bilance -62 783 952 tis. Kč, zlepšení o více než 25 000 000 tis. Kč.

Tab. 20: Nevýváženější zboží do RF 2012 (v tis. Kč)		
Kód 7812	Motorová vozidla k dopravě osob	22 995 106
Kód 7523	Ostatní zařízení k autom.zprac.dat	6 652 336
Kód 7527	Paměťové jednotky	2 823 979

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

Komoditní struktura vývozu ukazuje, že nejvyšší podíl výrobků zaujímá již tradičně 7. skupina, tou jsou jako stroje a dopravní prostředky, součástí kterých jsou i motorová vozidla k dopravě osob, jejichž vývoz činí celkově 22 995 106 tis. CZK, což je naprosto nejvyšší část českého exportu do Ruska roku 2010.

⁵⁴ Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010. Praha, 2011, s. 212. ISBN 978-80-7441-002-4

⁵⁵ ODBOR, 31400 a 5220. Výsledky českého průmyslu v roce 2012 v kontextu trhu EU a výhled na rok 2013. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2013 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument141236.html>

⁵⁶ SEKCE, 07000. Exportní strategie ČR 2012 - 2020. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2012 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument103015.html>

Obchodní bilance České republiky se po krizovém stádiu po roce 2009 dostává opět do kladných čísel a to v hodnotě 11 077 282 tis. Kč. Zároveň se podíl exportu i importu zvýšil na hodnoty podobné roku 2008.

Oproti roku 2011 se ve sledovaném roce zařadila Ukrajina na 17. místo z pohledu exportu z ČR do zahraničí, naopak v dovozu se propadla z 20. na 23. místo.

Komoditní struktura vývozu ukazuje téměř 70% podíl strojů a dopravních prostředků. Překvapivým faktem může být, že mezi nejvyváženějším zbožím do Ukrajiny nenajdeme automobily, nýbrž telefonní přístroje vč. Mobilních, které jsou na první příčce s podílem 0,09% na celém vývozu. Následované jsou karosériemi pro vozidla a přenosnými zařízeními pro zpracování dat. Vývoz motorových vozidel k dopravě osob byl ve sledovaném roce více než 2,5krát nižší, než již výše zmíněný export telefonních přístrojů.

Tab. 21: Nevýváženější zboží do UA 2012 (v tis. Kč)		
Kód		
76411	Telefonní přístroje (vč.mobilních)	3 027
		235
Kód		
78421	Karosérie pro vozidla ze skupin 781	2 931
		670
Kód		
7522	Zařízení k autom.zprac.dat přenosná,<10kg,obs.min.CPU,kláves.,displej	1 768
		699

Zdroj: Vlastní zpracování, Český statistický úřad

5.3.5 Rok 2014

V České republice v roce 2014 se udržovala vnitřní rovnováha. Export zboží i služeb byl na vysoké úrovni, což můžeme přisoudit umělému oslabení koruny z konce roku 2013, které vývozu bezpochyby napomohlo.⁵⁷

⁵⁷ VÝVOJ EKONOMIKY ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2014 [online]. 2015 [cit. 2015-04-23]. ISBN 320193-14. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/27285583/320193-14q4a.pdf/23b754fc-678c-405c-9648-f984717339ac?version=1.0>

Vztahy České republiky a Ruské federace jsou velmi ovlivněny situací na Ukrajině a následných sankcí mířených z Evropské unie do Ruské federace a naopak. EU v červenci roku 2014 schválila sankce na Ruskou federaci v podobě:

- Omezení dotýkající se kapitálového trhu – omezení finančních institucí vlastněných z více než 50% Ruskou federací
- Omezení týkající se zbraní – zákaz vývozu a dovozu zbraní z a do Ruské federace
- Omezení pro vývoz zboží a technologií pro ropné odvětví a související obory – omezení platí pro vývoz, dodávky a prodej zboží
- Omezení pro vývoz citlivých technologií pro ropné odvětví a související obory⁵⁸

Moskva jako odpověď následovně: 8.srpna představila seznam potravin, na které se bude vztahovat omezený dovoz z EU, USA, Kanady, Norska a Austrálie z důvodu odvetných sankcí. Jedná se například o hovězí, vepřové, kuřecí a uzené maso, mléko a mléčné výrobky, uzeniny, sýr, zeleninu, ryby a další. Mezi potraviny, které se naopak do Ruska nadále vyvážet smí, patří cigarety, alkohol, chmel, vejce a dětská výživa.

Tab. 22: Vývoz do Ruska podléhající sankcím (v %)	
Mléčné výrobky	1,8
Výrobky ze zeleniny a ovoce	2,3
Výrobky z ryb	1,1
Ovoce a ořechy	0,5
Maso	0,2
Zelenina	0,2
<i>Odvozeno od exportu za 1. pololetí 2014</i>	

Zdroj: Vlastní zpracování, Hospodářské noviny

Mezi české exportéry, kterých se odvetné sankce dotknou, patří především výrobce paštik, kečupů, či kojenecké výživy Hamé. Ta prodá v Rusku ročně zboží přibližně za

⁵⁸EU SCHVÁLILA STRUKTURU EKONOMICKÝCH SANKCÍ PROTI RUSKÉ FEDERACI, [online]. 2014 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz>

900 milionů korun, z čehož přibližně 15 % vyrobí v Česku a zbytek ve své ruské fabrice. Mezi další české výrobce dovážející do Ruska patří zpracovatel mléka Madeta, která v roce 2013 vyvezla do Ruska zboží bezmála za 150 milionů Kč a zemědělský holding Agrofert, který zřejmě přijde o přibližně 7 milionů Korun, z čehož nejvyšší podíl připadá na Kostecké uzeniny, zbytek na mlékárny Olma.⁵⁹

Dne 4. září 2014 Evropská Unie navrhla nové sankce vůči Rusku, které by se měly vztahovat na půjčky, technologie a zboží dvojího užití. Právě poslední zmíněná položka nevyhovuje České republice, jelikož by embargo těchto strojů mohlo vážně poškodit českou ekonomiku. Do srpna roku 2014 se vyvezlo do Ruské federace zboží dvojího užití ve výši přibližně 1,7 miliardy korun. Jedná se o zboží, které může mít jak civilní, tak i vojenské využití.⁶⁰

Tab. 23: TOP 5 vyvážených výrobků do RF v 1. pololetí 2014		
Výrobek	mld. Kč	meziroční změna v %
Osobní auta	9,03	-19,4
Autodíly	5,5	17,9
Výpočetní technika	4,1	-6,1
Léky	1,8	17,3
Hračky	1,6	51,9

Zdroj: Vlastní zpracování, Hospodářské noviny

Sankce bezpochyby ovlivní obě strany sporu. Podle tabulky Tab. 53 můžeme zhodnotit meziroční změnu vývozu z České republiky do Ruské federace a to u prvních pěti nevyváženějších výrobků. Nejcitelnější propad zaznamenal vývoz osobních automobilů, jehož propad činí přibližně pětinu vývozu oproti roku 2013.

Ukrajinská ekonomika pociťuje následky konfliktu na východě země. Premiér Jaceňuk odhadoval, že hrubý domácí produkt klesne v roce 2014 o 7 procentních bodů, meziroční míra inflace přesahovala již na konci roku 20 % a ukrajinská měna hřivna ztratila za ro 2014 přibližně polovinu své hodnoty. Právě Doněcká a Luhanská oblast jsou regiony s vyspělým hutnictvím, strojírenstvím i uhelným průmyslem, kde žije

⁵⁹ SOUKUP, Ondřej a Lucie HRDLÍČKOVÁ. INY. *Hospodářské noviny: Moskva vrací západu obchodní sankce, české firmy se embarga nebojí*. Praha: Economia, 2014. 2014 [cit. 2015-04-23]

⁶⁰ MĚŘIČKA, Aleš. Exportéři se bojí stamilionových ztrát. *Hospodářské noviny*. s. 3.

přibližně sedm milionů Ukrajinců. Vytvářela se zde až 1/6 ukrajinského HDP, na průmyslové výrobě se oblast podílela 25% a na exportních příjmech přibližně sedminou. Například v Donbasu se před válkou denně těžilo přibližně 70 tisíc tun uhlí, na konec roku připadalo pouhých 20 tisíc tun. Ukrajinské firmy v prvních osmi měsících prodělaly zhruba 285 miliard korun, což se dá považovat za nejhorší propad v historii samostatné Ukrajiny.⁶¹

Vývoz České republiky do Ukrajiny v roce 2014 klesnul přibližně o 13 miliard českých Korun oproti roku 2012. Dovoz z UA nezaznamenává oproti stejnému roku žádné zásadnější propady. Propad zaznamenáváme především v oblasti strojů a dopravních prostředků, kde se nejistá ukrajinská situace projevila snížením vývozu o více než 50 %.

⁶¹ LAVIČKA, Václav. Ukrajinci zápasí s hlubokou recesí a slabou měnou. *Hospodářské noviny*. 2014, s. 9.

Závěr

Závěrem bych ráda shrnula poznatky, které vyplývají ze samého těla mé bakalářské práce.

Ruská federace i Ukrajina jsou jedni největších obchodních partnerů České republiky. Obě země se každoročně umístily na předních příčkách exportu České republiky do zahraničí. Co se týče východních zemí, patří v obchodě tradičně první příčka Ruské federace a Ukrajině příčka druhá.

Teritoriální struktura se během let měnila, avšak po většinu let je na prvním místě u obou zemí vývoz strojů a dopravních prostředků. Do obou zemí se po skupině 7 dále umisťují tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, průmyslové spotřební zboží a chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.

Nyní je největším obchodním partnerem České republiky Německo, které trvale zaujímá v teritoriálních statistikách první místo. Česká republika se snaží o diferenciaci vývozu od Spolkové republiky Německo právě k východním zemím. Musíme si však uvědomit, jaká rizika jsou s tím spojená.

Česká republika se před touto krizí velmi snažila podporovat export do Ukrajiny a především do Ruské federace. Podnikatelé, kteří chtějí do těchto států vyvážet, mají podporu v proexportních organizacích, jako je například informační agentura Czechtrade, státní příspěvková organizace CzechInvest, Exportní garanční a pojišťovací společnost, či Česká exportní banka. Právě poslední zmíněná byla krizí v Ruské federaci a na Ukrajině zásadně ovlivněna. K únoru 2015 rozpůjčovala ČEB přibližně 30 miliard na klientské úvěry do RF, což dělá až třetinu z celku. Celých 19 miliard z úvěrů do Ruské federace je vykázáno za ztrátové.

Politické situace mají na ekonomické vztahy zásadní dopad. Nejčerstvějším příkladem může být situace z přelomu let 2013 a 2014, kdy byl ovlivněn vývoz do Ruské federace a zároveň i dovoz z ní.

V první části mé bakalářské práce, obsahující první tři kapitoly, bylo ukázáno, kterými krizemi si jednotlivé země prošly. Je zde charakterizován transformační proces všech tří zemí a je zde vidět i rozdíl mezi začleněním zemí do zahraničního obchodu.

V druhé části jsou charakterizovány makroekonomické ukazatele. U České republiky můžeme pozorovat zlepšení situace po vstupu do Evropské unie, u Ukrajiny sledujeme, jak se vypořádala se situací po rozpadu Sovětského svazu. V této kapitole je též viditelné, že ruská ekonomika je zásadně závislá na exportu ropy a zemního plynu a že jejím největším makroekonomickým problémem zůstává inflace.

Pátá kapitola seznamuje čtenáře s vývojem vzájemných ekonomických vztahů České republiky s Ruskou federací a Ukrajinou. Na počátku kapitoly můžeme vidět, že export do Ruska má stoupající tendenci, na rozdíl od vývozu do Ukrajiny, který zaznamenává pokles v roce 200 přibližně na úroveň vývozu z roku 1994 a poté opět stoupá.

Poslední část kapitoly 5 mé bakalářské práce se věnuje roku 2014, kde můžeme pozorovat vliv uvalených sankcí. Tyto vzájemná embarga ovlivnila obchod nejen mezi Ruskou federací, ale mezi RF a celou EU, Kanadou, Norskem a Austrálií.

V této části je též zmíněno, kterých firem se embargo dotkne a o jaké částky tyto společnosti pravděpodobně přijdou. Spolu s tím je naznačena situace Ukrajiny, která byla v roce 2014 krizová. Po vniknutí Ruských vojsk přišla Ukrajina o 7 % HDP, inflace přesahovala 20% a hodnota ukrajinské měny klesla přibližně o polovinu, což můžeme považovat za nejhorší výsledky od vzniku samostatné Ukrajiny.

Cíl bakalářské práce, kterým je dokázat, že právě dění v politické a mezinárodní sféře má vliv na ekonomickou spolupráci České republiky s Ukrajinou a Ruskou federací, byl naplněn. Příklad by mohly být například rok 1994, kdy se Rusko snažilo překazit českou účast NATO, či ruská politická nestabilita způsobená vzájemným zápolením zákonodárné, výkonné a soudní moci, které byly zároveň i velmi ovlivněny. Za další zlom můžeme považovat například rok 2004, kdy se Česká republika stala součástí Evropské unie. Po tomto roce se export do těchto zemí razantně zvýšil. Jako poslední lze jmenovat rok 2014, ve kterém zaznamenal export do obou zemí propad z důvodu

vzájemné situace mezi Ukrajinou a Ruskou federací a uvalenými sankcemi právě směrem k RF. Tyto sankce měly bezesporu negativní dopad na řadu českých potravinářských společností v čele se společností Madeta, která vyváží do Ruska zboží za více než 100 milionů korun. Embargo na potraviny z EU, Austrálie, Norska a Kanady bude mít na český export negativní dopad i z toho důvodu, že se okolní země budou snažit o udání zboží prvotně určeného pro RF. Z tohoto důvodu začne boj mezi společnostmi s rámci EU a to hlavně prostřednictvím dumpingových cen.

Použité zdroje

- Businessinfo.cz. [online]. [cit. 2015-01-09]. Dostupné z:
1 [http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-](http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/rusko.html)
zeme/rusko.html
- 2 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Rusko. [online]. [cit. 2015-01-09].
Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/rusko/
- 3 ŠVANKMAJER, Milan. Dějiny Ruska. 4. rozšíř. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004, s.
810-811. Dějiny států. ISBN 8071066583.
- HNÁT, Pavel. Formování a vývoj světové ekonomiky do druhé světové války.
Dostupné z:
4 [https://isis.vse.cz/auth/dok_server/vyhledavani.pl?id=5;download=138396;ve_sl_](https://isis.vse.cz/auth/dok_server/vyhledavani.pl?id=5;download=138396;ve_sl_ozce=191636)
ozce=191636
- KOLMAN, Vladimír. Deset let od propuknutí ruské měnové krize. Mezinárodní
politika: Ekonomický obzor. 2008, s. 1. Dostupné z:
5 [https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_080922.html)
08_080922.html
- 6 OWEN, David Edwin Wynn, David O ROBINSON. Russia rebounds. Washington,
D.C.: International Monetary Fund, 2003, s. 9-10. ISBN 1589062078.
- 7 SVOBODA, Karel. Mezinárodní politika: Rusko a krize. Potápí se ostrov?. 2009, s.
10-12. DOI: 05437962
- 8 Ministerstvo zahraničních věcí: Ukrajina. [online]. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/ukrajina/
- 9 SOÓS, Károly Attila. Politics and policies in post-Communist transition: primary
and secondary privatisation in Central Europe and the Former Soviet Union. New
York: Central European University Press, 2011, s. 55-60. ISBN 9639776858.
- TICHÝ, Lukáš. Euroskop: Dvě kola rusko-ukrajinské plynové krize 2009. In:
1 [online]. 2009. vyd. [cit. 2015-01-15]. Dostupné z:
0 [https://www.euroskop.cz/46/11211/clanek/dve-kola-rusko-ukrajinske-plyнове-](https://www.euroskop.cz/46/11211/clanek/dve-kola-rusko-ukrajinske-plyнове-krize-2009/)
krize-2009/
- 1 Pražský Hrad: Česká republika. [online]. [cit. 2014-11-11]. Dostupné z:
1 http://www.hrad.cz/cz/ceska_republika/index.shtml
- 1 Kupónová privatizace: Fáze privatizace v Československu. In: [online]. [cit. 2015-
01-16]. Dostupné z: [http://www.kuponova-privatizace.cz/2-3-faze-privatizace-v-](http://www.kuponova-privatizace.cz/2-3-faze-privatizace-v-ceskoslovensku/)
2 ceskoslovensku/
- VEJVODOVÁ, Alžběta. Česká televize: Kuponová privatizace: Experiment, který
měl udělat z každého Čecha akcionáře. In: [online]. 2011 [cit. 2015-01-16].
1 Dostupné z: [http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/138065-kuponova-](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/138065-kuponova-privatizace-experiment-ktery-mel-udelat-z-kazdeho-cecha-akcionare/?mobileRedirect=off)
3 privatizace-experiment-ktery-mel-udelat-z-kazdeho-cecha-
akcionare/?mobileRedirect=off
- VEJVODOVÁ, Alžběta. Česká televize: Kdo zachránil českou měnu. In: [online].
1 2011 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z:
4 [http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/213359-kdo-zachranil-ceskou-](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/213359-kdo-zachranil-ceskou-menu/)
menu/
- 1 Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z:
5 https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk-_hdp-

- 1 World bank group: GDP growth (annual %). [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?page=1>
- 6 Inlace, míra inflace - Metodika. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/kdyz_se_rekne_inlace_resp_mira_inlace
- 1 Česká národní banka: Cílování inflace v ČR. In: [online]. [cit. 2014-11-12].
- 8 Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html#c2
- IURKOVSKYI, Oleksii. Vývoj ekonomiky a hospodářské politiky Ukrajiny. Praha, 2012. Dostupné z: https://is.bivs.cz/th/12933/bivs_b_a2/Vyvoj_ekonomiky_a_hospodarske_politiky_Ukrajiny.pdf. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce Ing., Jan Šolta.
- 1 BOLOTOV, Ilja. Vliv světové krize na vnitřní a vnější rovnováhu Ruské federace. http://vz.fmv.vse.cz/wp-content/uploads/01_bolotov.pdf [online]. 2011 [cit. 2014-11-20]. DOI: 02-65
- 0 ŠVIHLÍKOVÁ, Ilona. Nezaměstnanost, minimální mzda a návrh Evropského parlamentu - See more at: <http://www.blisty.cz/art/72187.html#sthash.K4dSxV8n.dpuf>. In: Britské listy [online]. 2014 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/72187.html>
- 2 Polovina mladých Ukrajinců je připravena emigrovat. Vadí jim špatná pracovní perspektiva. In: Hospodářské noviny [online]. 2012 [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-57120490-polovina-mladych-ukrajincu-je-pripravena-emigrovat-vadi-jim-spatna-pracovni-perspektiva>
- 2 SCHOVÁNKOVÁ, Kristýna. Dopad na zahraniční obchod České republiky a Ruska po vstupu ČR do Evropské unie. Praha, 2014. Seminární práce. Vysoká škola ekonomická.
- 3 HANDL, Vladimír. Zahraniční politika České republiky 1993-2004: úspěchy, problémy a perspektivy. Editor Otto Pick. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, 268 s. ISBN 80-865-0639-8
- 2 MEDVEDĚV, Sergej. Současné trendy a bezpečnostní rizika v Rusku a SNS. Mezinárodní vztahy. 1994, č. 29. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/888>
- 5 VOTÁPEK, Vladimír. Etapy vývoje ruské zahraniční politiky. Mezinárodní vztahy. 1997, č. 32. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/1067>
- 6 MUZYCHKO, Olena. Jaderné odzbrojení Ukrajiny. Brno, 2008. Bakalářská práce.
- 2 MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ. Vedoucí práce PhDr. Petr Suchý, Ph.D.
- 7 Zpráva o zahraniční politice České republiky 1998-1999. Praha, 2000
- 8 MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období od ledna 2000 do prosince 2000. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, ÚMV, 2001. ISBN 80-865-0613-4.
- 2 WEINDENHOFFEROVÁ, [odp. red. Ida a Odpovědná redaktorka Klára VACHULOVÁ]. Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od ledna 2002 do prosince 2002: za období od ledna 2000 do prosince 2000. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2003. ISBN 80-865-0628-2.

ČOPÍK, Jan. Volby ukrajinského prezidenta 2004 z regionálního hlediska
 Zakarpatské oblasti. Asociace pro mezinárodní otázky [online]. 2005 [cit. 2015-
 04-13]. Dostupné z: [http://www.amo.cz/publikace/volby-ukrajinskeho-
 prezidenta-2004-z-regionalniho-hlediska-zakarpatske-oblasti.html](http://www.amo.cz/publikace/volby-ukrajinskeho-prezidenta-2004-z-regionalniho-hlediska-zakarpatske-oblasti.html)
 MZV, [připravil kolektiv pracovníků a Odpovědná redaktorka Iva
 WEINDENHOFFEROVÁ]. Zpráva o zahraniční politice České republiky: za období
 od ledna 2006 do prosince 2006. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2007.
 ISBN 978-808-6506-593.
 Vztahy Evropské unie a Ruska. Euractiv [online]. 2014 [cit. 2015-04-21].
 Dostupné z: [http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/link-dossier/vztahy-evropske-
 unie-a-ruska-000047](http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/link-dossier/vztahy-evropske-unie-a-ruska-000047)
 Zemní plyn, energetická bezpečnost a vztahy s Ruskem. In: Euractiv [online].
 2009 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: [http://www.euractiv.cz/energetika/link-
 dossier/zemni-plyn-energeticka-bezpecnost-a-vztahy-s-ruskem-000057](http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/zemni-plyn-energeticka-bezpecnost-a-vztahy-s-ruskem-000057)
 MZV, [přípr. kol. pracovníků]. Zpráva o zahraniční politice České Republiky: za
 období od ledna 2008 do prosince 2008. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí
 ČR, 2009. ISBN 978-808-6345-727.
 Zpráva o zahraniční politice České republiky 2010. Praha, 2011, s. 9-10. ISBN 978-
 80-7441-002-4.
 ODBOR, 31400 a 5220. Výsledky českého průmyslu v roce 2012 v kontextu trhu
 EU a výhled na rok 2013. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2013 [cit.
 2015-04-23]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument141236.html>
 SEKCE, 07000. Exportní strategie ČR 2012 - 2020. Ministerstvo průmyslu a
 obchodu [online]. 2012 [cit. 2015-04-23]. Dostupné
 z: <http://www.mpo.cz/dokument103015.html>
 VÝVOJ EKONOMIKY ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2014 [online]. 2015 [cit. 2015-04-
 23]. ISBN 320193-14. Dostupné z:
[https://www.czso.cz/documents/10180/27285583/320193-
 14q4a.pdf/23b754fc-678c-405c-9648-f984717339ac?version=](https://www.czso.cz/documents/10180/27285583/320193-14q4a.pdf/23b754fc-678c-405c-9648-f984717339ac?version=)
 EU SCHVÁLILA STRUKTURU EKONOMICKÝCH SANKCÍ PROTI RUSKÉ FEDERACI,
 [online]. 2014 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz>
 SOUKUP, Ondřej a Lucie HRDLIČKOVÁ. INY. *Hospodářské noviny: Moskva vrací
 západu obchodní sankce, české firmy se embarga nebojí*. Praha: Economia, 2014.
 2014 [cit. 2015-04-23]
 MĚŘIČKA, Aleš. Exportéři se bojí stamilionových ztrát. *Hospodářské noviny*. s. 3
 LAVIČKA, Václav. Ukrajinci zápasí s hlubokou recesí a slabou
 měnou. *Hospodářské noviny*. 2014, s. 9.
 ROSSTAT - Federal state statistics service [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z:
http://www.gks.ru/bgd/regl/b14_12/lssWWW.exe/stg/d01/07-09.htm
 Databáze zahraničního obchodu. In: Český statistický úřad [online]. 2014 [cit.
 2014-11-23]. Dostupné z:
http://apl.czso.cz/pll/stazo/!presso.STAZO.PRIPRAV_ZOBRAZ
 World bank group: GDP growth (annual %). [online]. [cit. 2014-12-18]. Dostupné
 z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?page=1>

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj exportu do RF 1993 -2014 (v tis.Kč)	16
Graf 2- Graf 1: Vývoj exportu do UA 1993 -2014 (v tis.Kč)	16
Graf 3 – Kurz RUB/USD 1993 – 2015	20
Graf 4 – Kurz UAH/USD 1993 – 2015	20

Seznam Tabulek

Tab. 1: HDP v běžných cenách (mld.USD)	12
Tab. 2: HDP/obyvatele (v USD)	12
Tab.3: Míra inflace ve spotřebitelských cenách (v %)	14
Tab.4: Míra nezaměstnanosti (v %)	15
Tab. 5: Komoditní struktura vývozu do RF 2000 - 2015 (v tis. Kč)	18
Tab. 6: Komoditní struktura vývozu do UA 2000 - 2015 (v tis. Kč)	18
Tab. 7: Pořadí UA a RF v exportu České republiky 2000-2014	19
Tab. 8: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	20
Tab. 9: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	20
Tab. 10: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	20
Tab. 11: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 1994, 1996, 1998 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	21
Tab. 12: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	25
Tab. 13: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	25
Tab. 14: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	26
Tab. 15: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 2000, 2002, 2004, 2006 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	26
Tab. 16: Obchod České republiky a Ruské federace v letech 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	32
Tab. 17: Obchod České republiky a Ukrajiny v letech 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl na českém vývozu a dovozu)	32
Tab. 18: Vývoz zboží do RF dle SITC za roky 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	33
Tab. 19: Vývoz zboží do UA dle SITC za roky 2008, 2010, 2012, 2014 (tis. Kč/ % podíl vývozu výrobků)	33
Tab. 20: Nevýváženější zboží do RF 2012 (v tis. Kč)	37

Tab. 21: Nevyváženější zboží do UA 2012 (v tis. Kč)	38
Tab. 22: Vývoz do Ruska podléhající sankcím (v %)	39
Tab. 23: TOP 5 vyvážených výrobků do RF v 1. pololetí 2014	40